2024/2474

20.9.2024.

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2024/2474

od 5. travnja 2024.

o programima potpore SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N) i SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N) koje je Češka provela u korist velikih poduzeća koja se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2024) 2096)

(Vjerodostojan je samo tekst na češkom jeziku)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

nakon što je pozvala zainteresirane strane da podnesu primjedbe u skladu s člankom 108. stavkom 2. prvim podstavkom UFEU-a ([1]) i uzimajući u obzir te primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

(1) Češka je dopisom od 29. ožujka 2018. Komisiji prijavila program potpore SA.50787 (2018/N). Komisija je zatražila dodatne informacije dopisima od 22. svibnja 2018., 19. srpnja 2018., 8. listopada 2018., 17. prosinca 2018., 6. ožujka 2019., 28. svibnja 2019. i 6. svibnja 2020. Češka tijela dostavila su dodatne informacije dopisima od 21. lipnja 2018., 20. kolovoza 2018., 8. studenog 2018., 18. siječnja 2019. i 29. svibnja 2020.

(2) Češka je dopisom od 6. travnja 2018. prijavila program potpore SA.50837 (2018/N). Komisija je zatražila dodatne informacije dopisima od 1. lipnja 2018., 14. kolovoza 2018., 8. listopada 2018., 17. prosinca 2018., 6. ožujka a 2019., 28. svibnja 2019. i 6. svibnja 2020. Češka tijela dostavila su dodatne informacije dopisima od 21. lipnja 018., 13. rujna 2018., 8. studenog 2018., 18. siječnja 2019., 29. ožujka 2019. i 29. svibnja 2020.

(3) Komisija je dopisom od 6. ožujka 2019. obavijestila češka tijela o svojoj odluci o prijenosu dviju prijava u registar neprijavljenih mjera potpore jer je potpora dodijeljena prije prijave programâ potpore Komisiji. Komisija je ujedno odlučila spojiti te predmete za potrebe njihove ocjene jer imaju istovjetan sadržaj.

(4) Komisija je dopisom od 12. siječnja 2021. obavijestila Češku o tome da je odlučila pokrenuti postupak iz članka 108. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu „UFEU”) u vezi s potporom koja je dodijeljena velikim poduzetnicima prije donošenja Odluke C(2021) 41 final od 12. siječnja 2021. ([2]) („odluka o pokretanju postupka”) i obavješćivanja čeških tijela o njoj. Komisija je pritom odlučila da neće iznositi prigovore na potporu koja će se dodijeliti u okviru programa SA.50787 i SA.50837 nakon donošenja odluke o pokretanju postupka i obavješćivanja čeških tijela o njoj jer je ta potpora spojiva s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a.

(5) Odluka Komisije o pokretanju postupka iz članka 108. stavka 2. UFEU-a objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ([3]). Komisija je pozvala zainteresirane strane i Češku da podnesu primjedbe.

([1]) Poziv na podnošenje primjedaba u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a, državna potpora SA.50787 (2019/NN) (ex 2018/N) i SA.50837 (2019/NN) (ex 2018/N), SL C 60, 19.2.2021., str. 39.
([2]) SL C 60, 19.2.2021., str. 39.
([3]) Vidjeti bilješku 2.

(6) Komisija je primila pet primjedaba zainteresiranih strana. Proslijedila ih je Češkoj, koja je imala priliku dostaviti svoj odgovor. Komisija je istim dopisom ujedno pozvala češka tijela da dostave najnovije informacije o trenutačnom stanju postupaka povrata koje su pokrenula češka tijela, posebno o povezanim sudskim postupcima ([4]). Češka je svoje primjedbe dostavila dopisom od 23. svibnja 2022.

(7) Dopisom od 15. lipnja 2022. Komisija je zatražila dodatno pojašnjenje presuda koje je donio nacionalni sud o povratu potpore dodijeljene prije nego što je Komisija češka tijela obavijestila o odluci o pokretanju postupka. Češka tijela odgovorila su dopisom od 24. kolovoza 2022.

2. DETALJAN OPIS PROGRAMÂ POTPORE

2.1 Područje primjene odluke

(8) Ova Odluka obuhvaća potpore koje su nezakonito dodijeljene velikim poduzećima za restrukturiranje voćnjaka i za izgradnju sustava za navodnjavanje kapanjem u voćnjacima, nasadima hmelja, vinogradima i rasadnicima prije prijave programa SA.50787 i SA.50837.

(9) Prijavljeni su sljedeći programi:

(a) SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N): potpora za restrukturiranje voćnjaka;

(b) SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N): potpora za izgradnju sustava za navodnjavanje kapanjem u voćnjacima, nasadima hmelja, vinogradima i rasadnicima.

(10) Češka je dvama prijavljenim programima namjeravala zamijeniti postojeće mjere potpore SA.46621 (2016/XA) i SA.46972 (2016/XA), izuzete na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 702/2014 ([5]), kako bi se skupina prihvatljivih korisnika proširila na velika poduzeća. U tu su svrhu programi potpore, nakon što ih odobri Komisija, trebali zamijeniti navedene programe koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće.

2.2 Zajedničke značajke dvaju programa

2.2.1 *Cilj*

(11) Prijavljenim programom SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N) češka tijela namjeravala su dodijeliti potporu za sadnju voćnjaka uzgojenih u skladu s metodom integrirane proizvodnje.

(12) Prijavljenim programom SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N) češka tijela namjeravala su dodijeliti potporu za izgradnju funkcionalnog sustava navodnjavanja kapanjem u voćnjacima, nasadima hmelja, vinogradima i rasadnicima u Češkoj.

2.2.2 *Trajanje*

(13) Izuzeti program potpore SA.46621 (2016/XA) provodio se od 17. listopada 2016. Izuzeti program potpore SA.46972 (2016/XA) provodio se od 7. prosinca 2016. Oba izuzeta programa potpore zamijenjena su 12. siječnja 2021. prijavljenim programima potpore SA.50787 i SA.50837.

(14) Odlukom o pokretanju postupka oba prijavljena programa potpore SA.50787 i SA.50837 odobrena su za razdoblje do 31. prosinca 2024.

2.2.3 *Korisnici*

(15) Potpora u okviru programa SA.50787 i SA.50837 može se dodijeliti poduzećima svih veličina koja se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.

([4]) Tijekom preliminarnog postupka češka tijela potvrdila su da je na nacionalnoj razini pokrenut postupak povrata za velike korisnike koji su primili potporu na temelju programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće. Na dan 29. svibnja 2020. nijedna potpora nije bila vraćena jer su predmetni korisnici pokrenuli postupak pred sudovima.

([5]) Uredba Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 193, 1.7.2014., str. 1.).

2.2.4 *Pravna osnova*

(16) Pravnu osnovu programa SA.50787 i SA.50837 te prethodnih programa potpore koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće SA.46621 (2016/XA) i SA.46972 (2016/XA) čine sljedeći akti:

1. Zakon br. 252/1997 zb. o poljoprivredi, kako je izmijenjen;

2. Pravila za dodjelu doprinosa na temelju članaka 1., 2. i 2.d Zakona br. 252/1997 zb. o poljoprivredi (dalje u tekstu „Načela dodjele potpore").

2.2.5 *Proračun*

(17) Ukupni proračun programa potpore SA.50787 (2021/C) iznosi 1 400 milijuna CZK (otprilike 52,4 milijuna EUR ([6])).

(18) Ukupni proračun programa potpore SA.50837 (2021/C) iznosi 560 milijuna CZK (otprilike 21 milijun EUR ([7])).

(19) Oba programa potpore financiraju se iz državnog proračuna. Potpora se dodjeljuje u obliku izravnih bespovratnih sredstava. Davatelj potpore za oba programa je Državni fond za intervencije u poljoprivredi (*Státní zemědělský intervenční fond*).

2.3 **Opis programa potpore SA.50787 (2021/C)**

(20) Potpora u okviru tog programa potpore može se dodijeliti za novozasađene voćnjake u Češkoj izvan glavnog grada Praga. Potpora se dodjeljuje u godini sadnje.

(21) Potpora se može dodijeliti za sadnju sorti voća navedenih u tablici u dokumentu za tumačenje programa subvencija i uzgojenih u sustavu integrirane proizvodnje, pri čemu se ne smiju premašiti utvrđene granične vrijednosti teških metala ([8]).

(22) Za potporu su prihvatljivi sljedeći troškovi:

1. troškovi pripremnih radova: gnojidba parcele, priprema tla (duboko oranje, kultivacija, gnojidba, priprema prije sadnje), priprema projekta (odabir sorti, oprašivači, smjer kopči, geometrijska orijentacija parcele), postavljanje ograda, određivanje dimenzija nasada, priprema udubina za sadnju;

2. troškovi sadnog materijala, uključujući troškove prijevoza do parcele namijenjene sadnji i kratkotrajnog skladištenja;

3. troškovi pripreme sadnog materijala za sadnju i troškovi sadnje;

4. troškovi konstrukcija za zaštitu voćaka i njihova postavljanja, žičane ograde i njezina postavljanja, potpornih stupova i vezova u godini sadnje.

(23) Potpora se može dodijeliti za do 50 % prihvatljivih troškova i do sljedećih maksimalnih iznosa:

1. do 240 000 CZK (oko 9 000 EUR ([9])) po hektaru voćnjaka zasađenog prihvatljivim vrstama jabuke, kruške, marelice, breskve, šljive, trešnje i višnje, pri čemu svaka pojedina vrsta mora biti zasađena na površini od najmanje 1 ha, a po hektaru mora biti najmanje 800 stabala;

2. do 120 000 CZK (oko 4 500 EUR ([10])) po hektaru voćnjaka zasađenog prihvatljivim vrstama jabuke, kruške, marelice, breskve, šljive, trešnje i višnje, pri čemu svaka pojedina vrsta mora biti zasađena na površini od najmanje 1 ha, a po hektaru mora biti najmanje 400 stabala;

3. do 60 000 CZK (oko 2 250 EUR ([11])) po hektaru voćnjaka zasađenog prihvatljivim vrstama sitnog voća (ribiz, ogrozd, maline), pri čemu svaka pojedina vrsta mora biti zasađena na površini od najmanje 0,5 ha. Po hektaru mora biti najmanje 3 000 sadnica.

([6]) Devizni tečaj između CZK i EUR na dan 17. rujna 2020.: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([7]) Devizni tečaj između CZK i EUR na dan 17. rujna 2020.: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([8]) Vidjeti uvodnu izjavu 25. odluke o pokretanju postupka.
([9]) Devizni tečaj između CZK i EUR na dan 17. rujna 2020.: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([10]) Devizni tečaj između CZK i EUR na dan 17. rujna 2020.: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([11]) Devizni tečaj između CZK i EUR na dan 17. rujna 2020.: 1 CZK = 0,03743 EUR.

(24) Ulaganja u okviru tog programa namijenjena su poboljšanju ukupnih rezultata i održivosti poljoprivrednih gospodarstava.

(25) Predmetna mjera nije bila navedena u Programu ruralnog razvoja Češke za razdoblje 2014. – 2020. Iako je Program ruralnog razvoja sadržavao mjeru „Integrirana proizvodnja voća”, prema informacijama čeških tijela te se dvije mjere nisu preklapale, već su se nadopunjavale. Iako se za sadnju voćnjaka dodjeljuje državna potpora, za već postojeće voćnjake osigurana su financijska sredstva u okviru mjere ruralnog razvoja. Podnositeljima zahtjeva na raspolaganju su bile obje mjere, odnosno mogli su zatražiti državnu potporu za podizanje novih voćnjaka, a zatim i financijska sredstva iz Programa ruralnog razvoja za njihovo održavanje. U tom su slučaju morali dostaviti dvije analize tla koje potvrđuju usklađenost s graničnim vrijednostima sadržaja kemijskih tvari.

(26) Komisija je utvrdila da je program u skladu s ciljevima Programa ruralnog razvoja Češke za razdoblje 2014. – 2020., posebno s ciljem jačanja konkurentnosti primarne poljoprivredne proizvodnje i poboljšanja kvalitete primarnih proizvoda (uvodne izjave 92. i 93. odluke o pokretanju postupka). Nadalje, Komisija je zaključila da potpora pozitivno utječe na okoliš jer metoda integrirane proizvodnje dovodi do smanjenja količine teških metala u tlu (uvodna izjava 94. odluke o pokretanju postupka).

2.4 **Opis programa potpore SA.50837 (2021/C)**

(27) U okviru tog programa potpora se može dodijeliti za sljedeće troškove:

1. nabavu ili leasing strojeva i opreme do tržišne vrijednosti imovine;

2. opće troškove povezane s izdacima iz prethodne točke.

(28) Potpora se može dodijeliti u iznosu do 50 % prihvatljivih troškova, a korisnici mogu primiti do 72 000 CZK (oko 2 700 EUR ([12])) po hektaru izgrađenog sustava za navodnjavanje kapanjem.

(29) Ulaganja koja se podupiru u okviru tog programa ne odnose se na poboljšanje postojećih sustava za navodnjavanje ili elemenata infrastrukture za navodnjavanje, već samo na novoizgrađene sustave za navodnjavanje kapanjem.

(30) U skladu s Direktivom 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([13]) Češka je obavijestila Komisiju o planu upravljanja riječnim slivom za cijelo područje na kojem se provode ulaganja, kao i za sva druga područja na čiji bi okoliš ulaganje moglo utjecati. Mjere koje se provode na temelju plana upravljanja riječnim slivom u skladu s člankom 11. te direktive i važne su za poljoprivredni sektor navedene su u relevantnom programu mjera.

(31) Prema informacijama čeških tijela ulaganja obuhvaćena tim programom potpore mogu dovesti do neto povećanja navodnjavanog područja koje utječe na određene podzemne ili površinske vode. U tom su kontekstu češka tijela potvrdila da ulaganja ne utječu na podzemne ili površinske vode čije je stanje u predmetnom planu upravljanja riječnim slivom utvrđeno kao manje od dobrog zbog razloga povezanih s količinom vode.

(32) Češka tijela tvrde da taj program pozitivno utječe na okoliš jer metoda navodnjavanja kapanjem omogućuje uštedu vode u usporedbi s drugim vrstama navodnjavanja. Očekuje se da će navodnjavanje kapanjem dovesti do uštede najmanje 30 % vode u borbi protiv suše, čime će se poboljšati stabilnost i kvaliteta proizvodnje uz smanjenje potrošnje vode.

(33) Češka tijela potvrdila su da se u studiji utjecaja na okoliš mora dokazati da ulaganja za koja je dodijeljena potpora neće negativno utjecati na okoliš. U tu se svrhu svaki zahtjev za potporu ocjenjuje pojedinačno.

([12]) Devizni tečaj između CZK i EUR na dan 17. rujna 2020.: 1 CZK = 0,03743 EUR.

([13]) Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

(34) Dodjela potpore uvjetovana je podnošenjem dozvole za upravljanje vodama koju izdaje nadležno vodnogospodarsko tijelo na temelju, među ostalim, procjene učinaka projekta na različite sastavnice okoliša.

(35) Osim toga, potpora je uvjetovana uvođenjem mjerenja potrošnje vode na razini ulaganja za koje je dodijeljena potpora.

(36) Češka tijela obvezala su se da će za područje riječnog sliva na kojem se provodi ulaganje osigurati da različiti načini korištenja voda doprinose povratu troškova za vodne usluge poljoprivrednog sektora u skladu s člankom 9. stavkom 1. prvom alinejom Direktive 2000/60/EZ, uzimajući u obzir, prema potrebi, socijalne, okolišne i gospodarske učinke povrata te geografske i klimatske uvjete u predmetnoj regiji ili regijama.

(37) Komisija je utvrdila da je program u skladu s ciljevima Programa ruralnog razvoja Češke za razdoblje 2014. – 2020., posebno s ciljem jačanja konkurentnosti primarne poljoprivredne proizvodnje i poboljšanja kvalitete primarnih proizvoda (uvodne izjave 92. i 93. odluke o pokretanju postupka). Nadalje, Komisija je zaključila da potpora pozitivno utječe na okoliš jer metoda integrirane proizvodnje dovodi do smanjenja količine teških metala u tlu (uvodna izjava 94. odluke o pokretanju postupka).

3. **RAZLOZI ZA POKRETANJE POSTUPKA**

3.1 **Nezakonitost programâ potpore**

(38) Program potpore SA.50787 prijavljen je Komisiji 29. ožujka 2018., a program potpore SA.50837 6. travnja 2018. Češka tijela potvrdila su da su ti programi potpore već provedeni prije njihove prijave.

(39) S obzirom na to da Češka nije ispunila svoju obvezu iz članka 108. stavka 3. UFEU-a, Komisija je u odluci o pokretanju postupka ([14]) navela da potpora koja je već dodijeljena velikim poduzetnicima prije prijave programa SA.50787 i SA.50837 čini novu potporu, koju je smatrala nezakonitom u smislu članka 1. točke (f) Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 ([15]).

3.2 **Spojivost potpore s unutarnjim tržištem**

(40) U skladu s člankom 107. stavkom 3. UFEU-a potpora se može smatrati spojivom s unutarnjim tržištem samo ako se na nju može primijeniti jedno od odstupanja navedenih u tom članku. Komisija je ispitala može li se na predmetne potpore primijeniti odstupanje iz članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a, kako se tumači u relevantnim odredbama Smjernica Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima iz 2014. ([16]) (dalje u tekstu „Smjernice iz 2014.").

(41) Na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a može se smatrati da je potpora spojiva s unutarnjim tržištem ako se utvrdi da olakšava razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja i ako takva potpora ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.

(42) Programi potpore ocijenjeni su i s obzirom na Smjernice iz 2014., koje su bile na snazi u trenutku odobrenja programa SA.50787 i SA.50837.

(43) Komisija je u odluci o pokretanju postupka posebno ocijenila spojivost programa SA.50787 i SA.50837 s unutarnjim tržištem na temelju dijela I. („Zajednička načela ocjenjivanja") i dijela II. poglavlja 1.1.1.1. („Potpore za ulaganja u materijalnu imovinu i nematerijalnu imovinu na poljoprivrednim gospodarstvima povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom") Smjernica iz 2014.

([14]) Vidjeti uvodnu izjavu 64. odluke o pokretanju postupka.

([15]) Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (kodificirani tekst) (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.).

([16]) SL C 204 od 1.7.2014., str. 1., kako su izmijenjene obaviješću objavljenom u SL C 390, 24.11.2015., str. 4.

(44) Na temelju te ocjene Komisija je u odluci o pokretanju postupka zaključila da je potpora koja će se dodijeliti **nakon** odobrenja tih dvaju programa potpore i nakon obavješćivanja čeških tijela o odluci spojiva s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a.

(45) Međutim, Komisija u toj fazi nije mogla donijeti isti zaključak o potpori koja je dodijeljena velikim poduzetnicima **prije** nego što su programi potpore SA.50787 i SA.50837 prijavljeni Komisiji i odobreni odlukom Komisije. Ocjena tih programa potpore pokazala je da potpora doista ispunjava posebne uvjete iz dijela II. poglavlja 1.1.1.1. Smjernica iz 2014., ali da postoji sumnja u postojanje učinka poticaja, a time i u spojivost te potpore s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a zbog razloga navedenih u nastavku.

(46) U skladu s točkom 66. Smjernica iz 2014. potpore se mogu ocijeniti spojivima s unutarnjim tržištem samo ako imaju učinak poticaja. Nadalje, u skladu s tom točkom potpora ima učinak poticaja ako dovodi do promjene u ponašanju poduzetnika na takav način da se on bavio dodatnom djelatnošću kojom se ne bi bavio bez potpore ili bi se njome bavio na ograničen ili drukčiji način.

(47) Na temelju točke 70. Smjernica iz 2014. Komisija je smatrala da potpora nije imala poticajan učinak na korisnika u slučaju kad su rad na projektu ili aktivnost već započeli prije nego što je korisnik podnio zahtjev za potporu nadležnom nacionalnom tijelu. Takav zahtjev za potporu morao je sadržavati barem naziv ili ime podnositelja zahtjeva i veličinu poduzetnika, opis projekta ili aktivnosti, uključujući njegovu lokaciju, datume početka i kraja projekta, količinu potrebne potpore i prihvatljive troškove.

(48) U skladu s točkom 35. podtočkom 25. Smjernica iz 2014. „početak rada na projektu ili aktivnosti" znači početak aktivnosti ili građevinskih radova povezanih s ulaganjem ili prva preuzeta pravno obvezujuća obveza u smislu narudžbe opreme ili korištenja usluga ili bilo koja druga obveza kojom projekt ili aktivnost postaju ireverzibilni, ovisno o tome što je ranije.

(49) Osim toga, u skladu s točkom 72. Smjernica iz 2014. velika poduzeća morala su u zahtjevu opisati stanje bez potpore, koje se naziva protučinjenični scenarij, i dostaviti dokumentirane dokaze kojima potkrepljuju protučinjenični scenarij opisan u zahtjevu. U skladu s točkom 73. Smjernica iz 2014. davatelj potpore morao je provjeriti vjerodostojnost protučinjeničnog scenarija i potvrditi da potpora ima zahtijevani učinak poticaja.

(50) Kad je riječ o tom dodatnom uvjetu podnošenja protučinjeničnog scenarija koji se primjenjuje na velike poduzetnike, Komisija je u odluci o pokretanju postupka uputila na definiciju mikro, malih i srednjih poduzeća („MSP-ovi"), kako je navedena u Prilogu I. Uredbi (EU) br. 702/2014 ([17]), i na relevantnu sudsku praksu sudova Unije ([18]).

(51) U skladu s člankom 2. stavkom 1. Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014 kategorija MSP-ova sastoji se od poduzeća koja imaju manje od 250 zaposlenih i godišnji promet koji ne premašuje 50 milijuna EUR i/ili godišnju bilancu koja ne premašuje 43 milijuna EUR.

(52) U skladu s člankom 3. stavkom 1. Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014 „neovisno poduzeće" je svako poduzeće koje nije svrstano kao partnersko poduzeće u smislu stavka 2. ili kao povezano poduzeće u smislu stavka 3. tog članka.

(53) U skladu s člankom 4. stavkom 2. Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014, ako na datum zaključenja financijskih izvještaja poduzeće ustanovi da je na godišnjoj razini premašilo prag broja osoblja ili financijske gornje granice utvrđene u članku 2. ili palo ispod njih, to neće dovesti do gubitka ili stjecanja statusa srednjeg, malog ili mikropoduzeća, osim ako te gornje granice nisu premašene tijekom dva uzastopna računovodstvena razdoblja.

([17]) Uredba (EU) br. 702/2014 zamijenjena je Uredbom Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 327, 21.12.2022., str. 1.). Prilog I. toj uredbi nije izmijenjen.

([18]) Vidjeti uvodne izjave od 105. do 113. odluke o pokretanju postupka.

(54) U tom kontekstu uvodne izjave od 109. do 113. odluke o pokretanju postupka sadržavale su sljedeća obrazloženja.

(55) U uvodnoj izjavi 40. Uredbe (EU) br. 702/2014 objašnjava se da se, radi uklanjanja razlika koje mogu izazvati narušavanje tržišnog natjecanja i olakšanja koordinacije između različitih inicijativa Unije i nacionalnih inicijativa o MSP-ovima te zbog administrativne jasnoće i pravne sigurnosti, definicija MSP-ova koja se upotrebljava u toj uredbi temelji na definicijama utvrđenima u Preporuci Komisije 2003/361/EZ ([19]).

(56) U uvodnoj izjavi 39. Uredbe (EU) br. 702/2014 objašnjava se osnovni razlog za izuzimanje MSP-ova od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. UFEU-a: „MSP-ovi imaju presudnu ulogu u stvaranju radnih mjesta i općenito djeluju kao faktor socijalne stabilnosti i gospodarskog napretka. Međutim, njihov razvoj može biti ograničen tržišnim nedostacima, što dovodi do poteškoća karakterističnih za MSP-ove. MSP-ovi često imaju teškoća pri nabavi kapitala ili zajmova, s obzirom na prirodu određenih financijskih tržišta nesklonih riziku i ograničene kolaterale koje mogu ponuditi. Zbog ograničenih sredstava može im biti ograničen i pristup informacijama, prvenstveno onih povezanih s novim tehnologijama i potencijalnim tržištima. Radi olakšanja razvoja gospodarskih djelatnosti MSP-ova, ovom je Uredbom prema tome potrebno određene kategorije potpora u korist MSP-ova izuzeti iz obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora."

(57) Kao što je navedeno u brojnim presudama sudova Unije, samo poduzeća koja se suočavaju s poteškoćama karakterističnima za MSP-ove trebala bi imati pravo na povlastice koje proizlaze iz tog statusa. U skladu sa sudskom praksom sudova Unije definiciju MSP-a treba strogo tumačiti jer su povlastice koje pruža status MSP-a (posebno u području državnih potpora) najčešće iznimke od općeg pravila. ([20]) Potrebno je isključiti skupine poduzetnika čija gospodarska moć nadilazi onu MSP-a iz te kvalifikacije, čak i ako formalno ispunjavaju kriterije utvrđene u definiciji MSP-a. ([21]) Također treba paziti da se definicija MSP-a ne zaobilazi iz isključivo formalnih razloga ([22]). U skladu s tom sudskom praksom, ako poduzeće o kojem je riječ nema poteškoće karakteristične za MSP-ove, Komisija ima pravo odbiti priznati ga kao MSP. Ta se sudska praksa temelji na načelu *effet utile*, koje se odnosi na očuvanje korisnog učinka prava Unije.

([19]) Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

([20]) Predmet C-110/13, HaTeFo, EU:C:2014:114, t. 32.

([21]) Vidjeti posebno presude u sljedećim predmetima (naknadno istaknuto):

— predmet C-516/19, NMI Technologietransfer, EU:C:2020:754, t. 31. – 34. (u predmetu koji se odnosio na tumačenje definicije MSP-a na temelju Uredbe o općem skupnom izuzeću (Uredba Komisije (EU) br. 651/2014)): „34. Stoga se tim kriterijem – kao što to proizlazi, među ostalim, iz uvodne izjave 9. Preporuke iz 2003., na kojoj se temelji pojam ‚MSP' definiran u Prilogu I. Uredbi br. 651/2014, kao što je to navedeno u njezinoj uvodnoj izjavi 30. – nastoji steći bolji uvid u gospodarsku stvarnost MSP-ova i **isključiti skupine poduzetnika čija gospodarska moć nadilazi onu MSP-a iz te kvalifikacije, kako bi se osiguralo da samo oni poduzetnici kojima su doista potrebne povlastice koje za MSP proizlaze iz različitih pravila ili mjerila u njihovu korist doista i imaju koristi od njih** (vidjeti analogno presudu od 27. veljače 2014., HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, t. 31.).",

— predmet C-91/01, Italija/Komisija, EU:C:2004:244, t. 31., 50. – 54. („51. Kao što je nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 33. svojeg mišljenja, kriterij neovisnosti stoga se mora tumačiti s obzirom na tu svrhu, tako da se poduzeće u kojem veliko poduzeće ima manje od 25 % vlasništva i stoga **formalno ispunjava navedeni kriterij, ali je zapravo dio velike grupe poduzeća, ipak ne može smatrati poduzećem koje ispunjava taj kriterij**."),

— predmet C-110/13, HaTeFo, EU:C:2014:114, t. 34. i 39. („34. Članak 3. stavak 3. četvrti podstavak Priloga Preporuci o MSP-u valja dakle **tumačiti u svjetlu tog cilja**, tako da **poduzetnike koji se formalno ne nalaze u nekom od odnosa** na koje se poziva u točki 28. ove presude, ali zbog uloge fizičke osobe ili skupine fizičkih osoba koje djeluju zajedno **ipak predstavljaju jedinstven gospodarski subjekt, također treba smatrati povezanim poduzetnicima** u smislu te odredbe ako obavljaju djelatnost ili dio svoje djelatnosti na istom tržištu u pitanju ili na susjednim tržištima (vidjeti, po analogiji, gore navedenu presudu Italija/Komisija, t. 51.)."),

— predmet T-137/02, Pollmeier/Komisija, EU:T:2004:304, t. 61. i 62. („62. Stoga se članak 1. stavci 3. i 4. Priloga Preporuci 96/280 **moraju tumačiti s obzirom na tu svrhu**, tako da se podaci o poduzeću, čak i ako drugo poduzeće u njemu ima manje od 25 % vlasništva, moraju uzeti u obzir pri izračunu pragova iz stavka 1. istog članka ako ta **poduzeća, iako formalno različita, čine gospodarsku jedinicu** (vidjeti u tom smislu presudu Italija/Komisija, t. 51.).").

([22]) Predmet C-91/01, Italija/Komisija, EU:C:2004:244, t. 50.; predmet C-110/13, HaTeFo, ECLI:EU:C:2014:114, t. 33.

(58) Članak 4. stavak 2. Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014 omogućuje da MSP-ovi zadrže svoj status unatoč promjenama koje se smatraju privremenima i podložnima nestabilnosti („osim ako te gornje granice nisu premašene tijekom dva uzastopna računovodstvena razdoblja"). Bilo bi protivno načelu *effet utile* kad bi se takva mogućnost pružila poduzećima čija se struktura u stvarnosti trajno promijenila uslijed promjene vlasništva nakon spajanja ili pripajanja, zbog čega trajno premašuju relevantni prag broja osoblja ili financijske gornje granice dopuštene za MSP-ove. Iz toga slijedi da, ako gospodarska stvarnost pokaže da određeno poduzeće nije MSP, čak i u slučaju da njegova konkretna situacija nije opisana u definiciji MSP-a iz članka 4. stavka 2. Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014, to poduzeće nakon takve promjene vlasništva ne bi smjelo imati koristi od statusa MSP-a.

(59) Stoga se, u skladu s Komisijinim dosljednim tumačenjem, koje se temelji na načelu *effet utile* kako je navedeno u sudskoj praksi sudova Unije u vezi s definicijom MSP-a (uvodna izjava 57.), članak 4. stavak 2. Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014 ne primjenjuje na poduzeća koja premašuju relevantne gornje granice za MSP-ove uslijed promjene strukture ili vlasništva nakon spajanja ili pripajanja. U tom slučaju trenutak koji je relevantan za ocjenu je trenutak transakcije (na temelju koje je poduzeće trajno postalo dio većeg poduzetnika), a ne trenutak zaključenja financijskih izvještaja pravnog subjekta koji je podnio zahtjev za potporu.

(60) Na temelju toga je uvodna izjava 114. odluke o pokretanju postupka sadržavala sljedeći zaključak: Iako se do odobrenja tih dvaju programa potpora u korist malih i srednjih poljoprivrednih poduzetnika može dodijeliti na temelju odgovarajućih mjera na koje se primjenjuje skupno izuzeće na temelju Uredbe (EU) br. 702/2014, ne postoji odobreni program potpore koji bi omogućio potporu velikim poduzetnicima. Iz toga slijedi da je potpora velikim poduzetnicima dodijeljena protivno obvezi prijave iz članka 108. stavka 3. UFEU-a.

(61) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 10., programi potpore SA.50787 i SA.50837 trebali su zamijeniti postojeće mjere na koje se primjenjuje skupno izuzeće SA.46621 (2016/XA) i SA.46972 (2016/XA) kako bi se osigurala osnova za dodjelu potpore i velikim poduzećima.

(62) Češka tijela potvrdila su da je u okviru oba programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće potpora za ulaganje dodijeljena nekim poduzetnicima koji su se u trenutku dodjele potpore izvorno smatrali MSP-ovima. Prema informacijama koje su češka tijela dostavila 8. studenog 2018. ([23]) *ex post* administrativna provjera koju su ta tijela provela pokazala je da ti korisnici ne odgovaraju definiciji MSP-a iz Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014, kako se tumači u sudskoj praksi sudova Unije povezanoj s tom definicijom. Komisija je zbog toga u odluci o pokretanju postupka ([24]) smatrala da su ti primatelji u trenutku kad im je dodijeljena potpora bili velika poduzeća.

(63) Komisija je u odluci o pokretanju postupka podsjetila na to da za potporu za ulaganje koja se dodjeljuje na temelju programa izuzetih u skladu s Uredbom (EU) br. 702/2014 nije potreban protučinjenični scenarij jer je ta potpora trebala biti ograničena na MSP-ove ([25]). Komisija je stoga izrazila sumnju u to da su korisnici koji su bili velika poduzeća i koji su primili potporu na temelju jednog ili oba programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće (uvodna izjava 62.) uistinu dostavili protučinjenični scenarij ([26]).

(64) Budući da je dostavljanje protučinjeničnog scenarija zajedno s popratnom dokumentacijom bio jedan od zahtjeva povezanih s utvrđivanjem postojanja učinka poticaja potpore dodijeljene velikim poduzetnicima, Komisija je zaključila da se čini da potpora koja je dodijeljena velikim poduzetnicima prije prijave programa potpore SA.50787 i SA.50837 nije imala učinak poticaja.

(65) Nadalje, Komisija je izrazila sumnju u razmjernost potpore dodijeljene velikim poduzećima prije prijave programa SA.50787 i SA.50837, posebno kad je riječ o kriteriju pristupa neto dodatnih troškova iz točaka od 95. do 97. Smjernica iz 2014. Komisija je smatrala da, s obzirom na vjerojatno nepostojanje protučinjeničnog scenarija ([27]), češka tijela nisu mogla osigurati da iznosi potpore odgovaraju neto dodatnim troškovima provedbe ulaganja u predmetnom području na temelju usporedbe sa scenarijem bez potpore ([28]).

([23]) Ref. br.: 3957-2/2018-SZEU-ZEMZP, dodatne informacije koje su dostavila češka tijela i priložene obavijesti o pokretanju upravnog postupka.
([24]) Vidjeti uvodne izjave od 104. do 114. odluke o pokretanju postupka.
([25]) Vidjeti uvodnu izjavu 115. odluke o pokretanju postupka.
([26]) Vidjeti uvodnu izjavu 115. odluke o pokretanju postupka.
([27]) Vidjeti uvodnu izjavu 115. odluke o pokretanju postupka.
([28]) Vidjeti uvodnu izjavu 121. odluke o pokretanju postupka.

(66) S obzirom na ta razmatranja Komisija je u odluci o pokretanju postupka zaključila da postoje sumnje u postojanje učinka poticaja i usklađenost s načelom proporcionalnosti potpore dodijeljene velikim poduzetnicima prije nego što ju je Komisija odobrila ([29]).

(67) Zbog tih je razloga Komisija pokrenula postupak u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a i pozvala Češku i sve treće strane na koje je ta potpora mogla utjecati da dostave primjedbe. Komisija je pozvala Češku i da dostavi sve informacije koje bi mogle pomoći u ocjeni potpore.

4. **PRIMJEDBE ČEŠKE**

(68) U svojem podnesku u odgovoru na odluku o pokretanju postupka češka tijela potvrdila su da su oba programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće (SA.46621 (2016/XA) i SA.46972 (2016/XA)) bila ograničena na MSP-ove te su objasnila da je jedini razlog za dodjelu potpore i velikim poduzećima bio taj što su češka tijela pogrešno procijenila veličinu tih korisnika. Češka tijela navela su da je ograničenje potpore na MSP-ove bilo jasno utvrđeno u nacionalnoj pravnoj osnovi upućivanjem na članak 14. Uredbe (EU) br. 702/2014 i da ga u njoj nije trebalo ponoviti u drugom obliku. Nadalje su objasnila da je došlo do administrativnih pogrešaka, tako da su u trenutku dodjele potpore određeni korisnici koji su bili veliki poduzetnici pogrešno smatrani MSP-ovima, a *ex post* provjera koju su provela nadležna tijela pokazala je da je ta početna procjena bila pogrešna.

(69) Češka je potvrdila da je u siječnju 2019. pokrenula postupke za povrat potpore dodijeljene sedam utvrđenih korisnika, koji su u trenutku u kojem su primili potporu bili velika poduzeća. Ti su se postupci povrata odnosili na potporu dodijeljenu 2016. i 2017. na temelju jednog ili oba programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće.

(70) Češka tijela objasnila su da je cilj češkog Ministarstva poljoprivrede bio da te dvije godine pruži potporu samo MSP-ovima. Pravna osnova (nacionalna pravila programa subvencija) sadržavala je upućivanje na članak 14. Uredbe (EU) br. 702/2014, kojim se potpora ograničava na MSP-ove. Stoga nije sadržavala pitanja o relevantnim dodatnim uvjetima koji se primjenjuju na velika poduzeća (protučinjenični scenarij, kriterij razmjernosti).

(71) Češka tijela ujedno su u svojem podnesku u odgovoru na odluku o pokretanju postupka navela da se, unatoč nepostojanju protučinjeničnog scenarija i njegove ocjene koju bi provela nacionalna tijela, može smatrati da potpora koja je nepropisno dodijeljena velikim poduzetnicima ima učinak poticaja.

(72) U tom su pogledu češka tijela tvrdila da ulaganja u restrukturiranje voćnjaka i navodnjavanje podrazumijevaju visoke troškove, koje korisnici ne bi mogli pokriti bez potpore. Prema mišljenju čeških tijela to potvrđuje činjenica da od 2018., odnosno u razdoblju kad nije postojao odobreni program potpore u korist velikih poduzeća, velika poduzeća nisu zasadila nijedan novi voćnjak niti su provela ulaganja u infrastrukturu za navodnjavanje kapanjem. Na temelju toga češka tijela zaključila su da veliki korisnici koji su 2016. i 2017. primili potporu u okviru jednog ili oba programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće ne bi proveli ta ulaganja bez potpore.

(73) Češka stoga smatra da je u tim slučajevima *de facto* postojao učinak poticaja.

(74) Ta je potpora prema mišljenju čeških tijela ujedno bila razmjerna jer je maksimalni iznos potpore za ulaganja u restrukturiranje voćnjaka bio ograničen na 240 000 CZK po hektaru, dok su stvarni troškovi za velika poduzeća mogli iznositi otprilike 500 000 CZK ili više. S obzirom na najveći mogući iznos potpore, češka tijela smatrala su da se čak i bez ocjene protučinjeničnog scenarija može pretpostaviti da je unutarnja stopa povrata projekta bila primjerena i da potpora nije dovela do njezina povećanja iznad uobičajene razine.

([29]) Vidjeti uvodne izjave 116. i 122. odluke o pokretanju postupka.

(75) Češka je nadalje navela da je situacija u kojoj velika poduzeća ne ulažu u sadnju voćnjaka i infrastrukturu za navodnjavanje kapanjem vrlo nepovoljna. Češka tijela objasnila su da se površina voćnjaka u Češkoj već dulje vrijeme smanjuje, dok je udio starih voćnjaka visok i stalno raste.

5. **PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH STRANA**

(76) Komisija je zaprimila podneske pet trećih strana, koje su sve bile korisnici potpore u okviru jednog ili oba programa potpore. Stoga se u skladu s člankom 1. točkom (h) Uredbe (EU) 2015/1589 sve te strane mogu smatrati zainteresiranim stranama.

(77) Svih pet korisnika obuhvaćeno je postupkom povrata iz uvodne izjave 69. Druga dva korisnika obuhvaćena postupkom povrata (RBQ SADY s.r.o. i M+A+J s.r.o.) nisu dostavila primjedbe.

(78) U podnescima tih pet korisnika potvrđeno je sljedeće:

1. svih pet korisnika navelo je u barem jednom zahtjevu za potporu podnesenom 2016. i 2017. da su u trenutku dodjele potpore imali status velikog poduzetnika, a ne MSP-a. Njihov status velikih poduzeća u svakom je slučaju bio vidljiv iz dostavljene dokumentacije priložene zahtjevima za potporu. Naveli su da im tada nije bilo jasno da je potpora ograničena samo na MSP-ove. Dodali su da veličina korisnika nije bila navedena kao jedan od uvjeta prihvatljivosti u nacionalnoj pravnoj osnovi („Načela dodjele potpore”, uvodna izjava 16.);

2. svih pet korisnika objasnilo je da je davatelj potpore (Državni fond za intervencije u poljoprivredi) proveo *ex post* provjeru, u okviru koje je potvrđeno da je potpora korištena u skladu s namjenom i nisu utvrđeni propusti ili pogreške;

3. u siječnju 2019. češko Ministarstvo poljoprivrede pokrenulo je postupke povrata za sedam korisnika;

4. u odlukama o povratu upućenima tih sedam korisnika navedeno je da im je potpora dodijeljena u suprotnosti s pravom Unije i nacionalnom pravnom osnovom, iz kojih proizlazi da je ta potpora bila dostupna samo mikropoduzećima i MSP-ovima. Korisnici potpore nisu ispunjavali taj uvjet;

5. u rujnu 2019. svih pet korisnika koji su podnijeli primjedbe na odluku o pokretanju postupka podnijelo je zasebne tužbe Općinskom sudu u Pragu, kojima su zatražili poništenje odluka češkog Ministarstva poljoprivrede o povratu potpore.

(79) Sažetak podnesaka dostavljenih u odgovoru na odluku o pokretanju postupka:

Primjedbe društva POMONA Těšetice a.s. ([30])

(80) Društvo POMONA Těšetice a.s. primilo je u prosincu 2016. potporu u okviru oba programa potpore.

(81) Društvo POMONA Těšetice a.s. u svojem je podnesku navelo da je odluka o dodjeli potpore izazvala legitimna očekivanja. Društvo tvrdi da je potpora korištena u skladu s ciljem utvrđenim u pravnoj osnovi.

(82) Društvo POMONA Těšetice a.s. objasnilo je da na temelju nacionalne pravne osnove („Načela dodjele potpore”, uvodna izjava 16.) nije bilo moguće zaključiti da bi potpora trebala biti ograničena samo na MSP-ove. Društvo je tvrdilo da je u svojem zahtjevu za potporu pravilno navelo da je veliko poduzeće.

(83) Društvo POMONA Těšetice a.s. u svoj je podnesak uključilo protučinjenični scenarij u kojem je opisano stanje bez potpore te je navelo da je potpora bila razmjerna.

Primjedbe društva ÚSOVSKO EKO s.r.o. ([31])

(84) Društvo ÚSOVSKO EKO s.r.o. primilo je u prosincu 2016. i prosincu 2017. potporu za restrukturiranje voćnjaka (program potpore SA.50787).

([30]) a.s. = „akciová společnost” = dioničko društvo.
([31]) s.r.o. = „společnost s ručením omezeným” = društvo s ograničenom odgovornošću.

(85) Društvo ÚSOVSKO EKO s.r.o. navelo je da je postupalo u dobroj vjeri i pozvalo se na legitimna očekivanja jer je u zahtjevima za potporu iz obje godine pravilno navelo svoj status velikog poduzeća. Društvo ÚSOVSKO EKO s.r.o. dostavilo je preslike svojih zahtjeva za potporu iz obje godine, koje pokazuju da je samo zahtjev za potporu iz 2017. sadržavao pitanje o veličini podnositelja zahtjeva za potporu. Društvo je navelo da je veliko poduzeće.

(86) Društvo ÚSOVSKO EKO s.r.o. tvrdi da je odluka Ministarstva poljoprivrede o ukidanju potpore bila nezakonita jer su njome u velikoj mjeri prekršene odredbe o upravnom postupku.

(87) Društvo ÚSOVSKO EKO s.r.o. tvrdi da od 2008. do 2018. u nacionalnoj pravnoj osnovi („Načela dodjele potpore" (uvodna izjava 16.)) nije bio izričito propisan uvjet da korisnici moraju biti MSP-ovi. U nacionalnoj pravnoj osnovi prihvatljivi korisnici definirani su kao „poduzetnici koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom" ([32]). Društvo ÚSOVSKO EKO s.r.o. navodi da se tek od 2015. u nacionalnoj pravnoj osnovi upućuje na članak 14. Uredbe (EU) br. 702/2014 ([33]), ali bez izričitog isključivanja velikih poduzetnika iz skupine prihvatljivih korisnika. Osim toga, definicija prihvatljivih korisnika ostala je nepromijenjena.

(88) Društvo ÚSOVSKO EKO s.r.o. smatra da od 2015. do 2017. češko Ministarstvo poljoprivrede nije bilo upoznato s činjenicom da na temelju Uredbe (EU) br. 702/2014 nije moguće dodijeliti potporu za ulaganje velikim poduzetnicima. Izričito isključivanje takvih poduzeća pojavilo se u nacionalnoj pravnoj osnovi tek 2018., a od te godine društvo ÚSOVSKO EKO s.r.o. više ne podnosi zahtjeve za potporu.

(89) Društvo ÚSOVSKO EKO s.r.o. uključilo je u podnesak Komisiji protučinjenični scenarij u kojem je opisalo stanje bez potpore. Društvo smatra da je potpora imala učinak poticaja i da je bila razmjerna.

Primjedbe društva ÚSOVSKO AGRO s.r.o.

(90) Društvo ÚSOVSKO AGRO s.r.o. primilo je u prosincu 2017. potporu u okviru oba programa potpore.

(91) Društvo ÚSOVSKO AGRO s.r.o. u svojem je podnesku tvrdilo da je postupalo u dobroj vjeri i pozvalo se na legitimna očekivanja jer je u oba zahtjeva za potporu pravilno navelo svoj status velikog poduzetnika. Društvo ÚSOVSKO AGRO s.r.o. dostavilo je preslike svojih zahtjeva za potporu. U oba zahtjeva društvo je navelo da je veliko poduzeće.

(92) Društvo ÚSOVSKO AGRO s.r.o. smatra da je odluka Ministarstva poljoprivrede o ukidanju potpore nezakonita jer se njome u velikoj mjeri krše odredbe o upravnom postupku.

(93) Kao i ostali korisnici koji su dostavili primjedbe na odluku o pokretanju postupka, društvo ÚSOVSKO AGRO s.r.o. navelo je da od 2008. do 2018. u nacionalnoj pravnoj osnovi („Načela dodjele potpore", uvodna izjava 16.) nije bio izričito propisan uvjet da korisnici moraju biti MSP-ovi. U nacionalnoj pravnoj osnovi prihvatljivi korisnici definirani su kao „poduzetnici koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom" ([34]). Od 2015. u nacionalnoj pravnoj osnovi upućuje se na članak 14. Uredbe (EU) br. 702/2014, ali bez izričitog isključivanja velikih poduzetnika iz prihvatljivih korisnika. Osim toga, definicija prihvatljivih korisnika ostala je nepromijenjena.

(94) Društvo ÚSOVSKO AGRO s.r.o. smatra da od 2015. do 2017. češko Ministarstvo poljoprivrede nije bilo upoznato s činjenicom da na temelju Uredbe (EU) br. 702/2014 nije moguće dodijeliti potporu velikim poduzećima. Takvo izričito ograničenje pojavilo se u nacionalnoj pravnoj osnovi tek 2018., a od te godine društvo ÚSOVSKO AGRO s.r.o. više ne podnosi zahtjeve za potporu.

(95) Društvo ÚSOVSKO AGRO s.r.o. uključilo je u podnesak protučinjenični scenarij u kojem je opisalo stanje bez potpore. Društvo smatra da je potpora imala učinak poticaja i da je bila razmjerna.

([32]) Članak 2. Zakona br. 513/1991 zb., poslije članak 420. Zakona br. 89/2012 zb.

([33]) Članak 14. Uredbe (EU) br. 702/2014: „Potpore za ulaganja u materijalnu imovinu ili nematerijalnu imovinu na poljoprivrednim gospodarstvima povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom".

([34]) Članak 2. Zakona br. 513/1991 zb., poslije članak 420. Zakona br. 89/2012 zb.

Primjedbe društva SADY CZ s.r.o.

(96) Društvo SADY CZ s.r.o. primilo je u prosincu 2017. potporu u okviru oba programa potpore.

(97) Društvo SADY CZ s.r.o. dostavilo je preslike svojih zahtjeva za potporu. U jednom zahtjevu za potporu pravilno je navelo da je veliko poduzeće. U drugom zahtjevu za potporu navelo je da je srednje poduzeće. Društvo SADY CZ s.r.o. objasnilo je tu nepodudarnost administrativnom pogreškom i to obrazloženje potkrijepilo izvatkom iz registra trgovačkih društava, koji je bio priložen uz oba zahtjeva za potporu i koji je dokazivao da je riječ o velikom poduzeću.

(98) Budući da je u (jednom) zahtjevu za potporu veličina poduzeća bila točno navedena, društvo SADY CZ s.r.o. tvrdi da je Komisija pogriješila kad je u odluci o pokretanju postupka navela da su češka tijela „dodijelila potporu velikim poduzetnicima koje su smatrala MSP-ovima". Društvo SADY CZ s.r.o. tvrdi da su češka tijela zapravo bila svjesna toga da je potpora dodijeljena velikom poduzetniku, s obzirom na to da je taj podatak bio izričito naveden u zahtjevu za potporu. Stoga češka tijela tog korisnika nisu mogla smatrati MSP-om.

(99) Društvo SADY CZ s.r.o. ističe da su češka tijela više puta provjeravala jesu li ispunjeni uvjeti za dodjelu potpore.

(100) Društvo SADY CZ s.r.o. u podnesku u odgovoru na odluku o pokretanju postupka navodi da u nacionalnoj pravnoj osnovi („Načela dodjele potpore", uvodna izjava 16.) veličina korisnika nije bila navedena kao jedan od uvjeta prihvatljivosti.

(101) Društvo SADY CZ s.r.o. u podnesku u odgovoru na odluku o pokretanju postupka navodi da je potpora svejedno imala učinak poticaja i bila razmjerna te da su češka tijela provjerila ta dva uvjeta. Društvo SADY CZ s.r.o. navelo je da je prije podnošenja zahtjeva za potporu izradilo interni dokument pod nazivom „Namjera ulaganja u obnovu voćnjaka" u kojem je procijenilo profitabilnost projekta i dokazalo učinak poticaja i razmjernost potpore (na temelju unutarnje stope povrata, neto sadašnje vrijednosti, indeksa profitabilnosti i razdoblja povrata). Međutim, taj dokument nije dostavljen davatelju potpore. Društvo SADY CZ s.r.o. uključilo je taj dokument u svoj podnesak Komisiji. Društvo SADY CZ s.r.o. ustraje u tome da ga se ne može sankcionirati zbog administrativnog nemara čeških tijela.

(102) Društvo SADY CZ s.r.o. uputilo je na članak 6. stavak 3. Uredbe (EU) br. 702/2014 i predložilo da se potpora primljena u okviru dva programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće smatra jednokratnom potporom dodijeljenom velikim poduzećima na temelju navedenog članka.

Primjedbe društva Lužanská Zemědělská a.s.

(103) Društvo Lužanská Zemědělská a.s. primilo je 2016. i 2017. potporu za restrukturiranje voćnjaka.

(104) Društvo Lužanská Zemědělská a.s. tvrdilo je da 2016. obrazac zahtjeva za potporu nije sadržavao pitanje o veličini podnositelja zahtjeva te da stoga nije moglo navesti da je veliko poduzeće. Već 2017. zahtjev za potporu sadržavao je to pitanje te je društvo Lužanská Zemědělská a.s. pravilno navelo da je veliki poduzetnik. Obje godine društvo je dostavilo i izvadak iz registra trgovačkih društava, iz kojeg je vidljiva njegova vlasnička struktura.

(105) Kao i druge treće strane koje su dostavile primjedbe na odluku o pokretanju postupka, društvo Lužanská Zemědělská a.s. istaknulo je da u nacionalnoj pravnoj osnovi („Načela dodjele potpore", uvodna izjava 16.) veličina korisnika nije bila navedena kao jedan od uvjeta prihvatljivosti. Osim toga, društvo Lužanská Zemědělská a.s. upućuje na članak 6. stavak 3. Uredbe (EU) br. 702/2014 i tvrdi da je tom uredbom izričito dopuštena dodjela potpore velikim poduzetnicima. Stoga je prema točnom tekstu „Načela dodjele potpore" za potporu bio prihvatljiv „poduzetnik koji se bavi poljoprivrednom proizvodnjom" (bez daljnjeg ograničenja u pogledu veličine podnositelja zahtjeva).

(106) Društvo Lužanská Zemědělská a.s. smatra da je Komisija pogriješila kad je u odluci o pokretanju postupka navela da su češka tijela „dodijelila potporu velikim poduzećima koja su smatrala MSP-ovima”. Češka tijela zapravo su bila svjesna toga da je potpora dodijeljena velikom poduzeću jer je veličina društva Lužanská Zemědělská a.s. bila izričito navedena u zahtjevu za potporu iz 2017., a 2016. je bila vidljiva iz dostavljenog izvatka iz registra trgovačkih društava.

(107) Društvo Lužanská Zemědělská a.s. nadalje tvrdi da, unatoč činjenici da je u obrascu zahtjeva za potporu iz 2017. navelo da je veliki poduzetnik i da je njegov status velikog poduzeća trebao biti poznat nadležnim tijelima iz popratne dokumentacije, u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu 2016. i 2017. ono formalno nije bilo veliko poduzeće. Razlozi za to su sljedeći:

(a) društvo Lužanská Zemědělská a.s. postalo je dio društva Agrofert ([35]) u srpnju 2016., pa u skladu s tekstom članka 4. stavka 2. Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014 nije izgubilo status MSP-a te je i dalje imalo taj status u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu u rujnu 2016. i nakon toga u rujnu 2017.;

(b) društvo Lužanská Zemědělská a.s. u svojem je podnesku u odgovoru na odluku o pokretanju postupka tvrdilo da se taj članak ne smije tumačiti suprotno njegovu tekstu jer bi takvo tumačenje bilo protivno temeljnim zahtjevima pravne sigurnosti adresata prava Unije te je u tom smislu uputilo na točku 32. presude u predmetu C-310/98, Met-Trans ([36]);

(c) društvo Lužanská Zemědělská a.s. nadalje se pozvalo na legitimna očekivanja jer je prema njegovu mišljenju potpora bila razmjerna i imala je učinak poticaja. Društvo tvrdi da su češka tijela više puta provjeravala jesu li ispunjeni uvjeti za dodjelu potpore.

(108) Društvo Lužanská Zemědělská a.s. ponavlja da ga se ne može sankcionirati zbog toga što češka tijela nisu zatražila protučinjenični scenarij. Društvo tvrdi da je svoju internu analizu moglo dostaviti prije dodjele potpore te da bi to bio „vrlo formalistički pristup koji bi potpuno zanemario gospodarsku stvarnost, a prije svega svrhu za koju se potpora dodjeljuje u praksi”.

(109) Društvo je u svoj podnesak uključilo financijsku analizu i analizu profitabilnosti projekta ulaganja. Komisija napominje da ti dokumenti nose datum 11. ožujka 2021., odnosno nakon što je potpora dodijeljena i nakon što je davatelj potpore opozvao odluke o dodjeli potpore i pokrenuo postupak povrata potpore. Taj se datum podudara s datumom podnošenja primjedaba na odluku o pokretanju postupka, a nije poznato kad su oni zapravo izrađeni.

(110) Društvo Lužanská Zemědělská a.s. također je tvrdilo da je u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 702/2014 ta potpora dostupna i velikim poduzećima kao jednokratna potpora.

6. **PROSLJEĐIVANJE PRIMJEDABA TREĆIH STRANA ČEŠKOJ**

(111) U skladu s člankom 6. stavkom 2. Uredbe (EU) 2015/1589 Komisija je dopisom od 25. travnja 2022. Češkoj dostavila primjedbe trećih strana i pozvala Češku da se na njih očituje u roku od mjesec dana od datuma dopisa.

(112) Češka tijela odgovorila su dopisom od 23. svibnja 2022., a zatim su dostavila dodatne informacije dopisom od 24. kolovoza 2022.

(113) U prvom dopisu od 23. svibnja 2022. Češka je potvrdila da su tvrdnje koje su iznijele treće strane vrlo slične onima koje su iznijele u nacionalnim sudskim postupcima koje su sve te treće strane pokrenule protiv odluka češkog Ministarstva poljoprivrede o povratu potpore.

([35]) Veliko poduzeće.
([36]) Presuda od 23. ožujka 2000., Met-Trans, spojeni predmeti C-310/98 i C-406/98, EU:C:2000:154, t. 32.

(114) Češka se složila s tvrdnjom trećih strana prema kojoj je potpora korištena u skladu s njezinim ciljevima, iako je dodijeljena velikim poduzećima koja nisu bila prihvatljiva u okviru programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće i iako je dodijeljena u vrijeme kad nije bilo prijavljenih potpora velikim poduzetnicima. Češka tijela složila su se i u pogledu toga da je potpora imala učinak poticaja unatoč nepostojanju protučinjeničnog scenarija jer ta ulaganja ne bi bila provedena bez potpore, prije svega zbog visokih troškova. Češka tijela ponovila su i da je unatoč nepostojanju ocjene protučinjeničnog scenarija unutarnja stopa povrata za te projekte bila primjerena i da potpora nije dovela do njezina povećanja iznad uobičajenih razina.

(115) Kad je riječ o navodnom nepostojanju izričitog ograničenja veličine prihvatljivih korisnika u nacionalnoj pravnoj osnovi, Češka je ponovila da su namjera i smisao pravne osnove dodjela potpore isključivo MSP-ovima. U tu je svrhu u nacionalnoj pravnoj osnovi 2016. i 2017. bilo navedeno da se potpora dodjeljuje na temelju članka 14. Uredbe (EU) br. 702/2014, iz čega je proizlazilo da je potpora bila dostupna samo MSP-ovima. Češka tijela istaknula su da nijedan korisnik koji je obuhvaćen postupkom povrata potpore nije osporio činjenicu da je veliko poduzeće te su stoga češka tijela pokrenula postupke povrata.

(116) Kad je riječ o trenutačnom stanju sedam nacionalnih sudskih postupaka, češka tijela izvijestila su o tome da je u trenutku slanja tog dopisa Općinski sud u Pragu već donio presude i odbacio tužbe u pet predmeta. Dva tužitelja (Sady CZ s.r.o. i Lužanská Zemědělská a.s.) povukla su tužbe. U jednom preostalom predmetu (RBQ SADY s.r.o.) Općinski sud još nije donio odluku.

(117) Češka tijela objasnila su da je u svim donesenim presudama Općinski sud u Pragu naveo da je Ministarstvo poljoprivrede opravdano donijelo odluke o povratu potpore. Općinski sud pritom je uputio na članak 15. stavak 3. točku (c) Zakona br. 218/2000 zb. o proračunskim pravilima, u obliku u kojem je bio na snazi u trenutku pokretanja postupaka povrata. Tom je odredbom predviđeno da se ne može naložiti povrat subvencije koja je već uplaćena na račun korisnika ako je razlog povrata to što je potpora dodijeljena u suprotnosti s pravom EU-a ili nacionalnim pravom. Općinski sud u Pragu stoga je utvrdio da je Ministarstvo poljoprivrede bilo dužno pokrenuti postupke za povrat potpore, ali da članak 15. stavak 3. točka (c) Zakona br. 218/2000 zb., u obliku u kojem je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupaka povrata, ne dopušta Ministarstvu da provede stvarni povrat te potpore.

(118) U dopisu od 24. kolovoza 2022. češka tijela objasnila su da je 1. siječnja 2022. članak 15. stavak 3. Zakona br. 218/2000 zb. izmijenjen i da je točka (c) izbrisana.

(119) Međutim, češka tijela tvrdila su da, kao što je naveo Općinski sud u Pragu, načelo pravne sigurnosti sprečava povrat dodijeljene potpore neovisno o izmjeni Zakona br. 218/2000 zb. jer se ta izmjena ne može primijeniti retroaktivno.

7. **PRAVNA OCJENA POTPORE**

7.1 **Postojanje potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a**

(120) U skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a, „[o]sim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama”.

(121) U odluci o pokretanju postupka ([37]) Komisija je došla do preliminarnog zaključka da su ispunjeni uvjeti iz članka 107. stavka 1. UFEU-a te stoga prijavljeni programi SA.50787 i SA.50837 čine državnu potporu u smislu tog članka.

(122) Taj preliminarni zaključak nije osporavan ni u jednoj primjedbi primljenoj od trećih strana i Češke. Osim toga, sama Češka te je programe prijavila kao mjere državne potpore.

([37]) Vidjeti uvodne izjave od 58. do 62. odluke o pokretanju postupka.

(123) Da bi se određena mjera mogla smatrati državnom potporom u smislu tog članka, moraju biti ispunjeni kumulativni uvjeti navedeni u nastavku: i. mjera se mora moći pripisati državi i mora se financirati iz državnih sredstava, ii. primatelj mora na temelju nje ostvariti neku prednost, iii. ta prednost mora biti selektivna i iv. mjera mora narušavati ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje te mora utjecati na trgovinu među državama članicama.

(124) Zbog činjenice da su prijavljene mjere potpore uređene aktom na temelju kojeg se mogu, bez potrebe za daljnjim provedbenim mjerama (uvodna izjava 16.), dodjeljivati pojedinačne potpore poduzetnicima koji su utvrđeni u tom aktu na općenit i apstraktan način (odjeljci 2.2.3., 2.2.4., 2.3. i 2.4.), Komisija ih smatra programima potpore u smislu točke 35. podtočke 4. Smjernica iz 2014. Programi se mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem samo ako se na njih može primijeniti jedno od odstupanja navedenih u UFEU-u (vidjeti i odjeljak 7.2.).

(125) Programi se mogu pripisati državi jer se temelje na pravnim aktima opisanima u uvodnoj izjavi 16., a provodi ih državno tijelo (uvodna izjava 19.). Isplaćuju se iz državnog proračuna, odnosno iz državnih sredstava (uvodna izjava 19.).

(126) Korisnici na temelju programa ostvaruju prednost u obliku izravnih bespovratnih sredstava (uvodna izjava 19.). Programi tako oslobađaju te korisnike troškova koje bi morali snositi u uobičajenim tržišnim uvjetima.

(127) Programi su selektivni jer se potpora dodjeljuje samo određenim poduzetnicima, odnosno poduzetnicima koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.

(128) U skladu sa sudskom praksom Suda čini se da potpora poduzetniku utječe na trgovinu među državama članicama kad taj poduzetnik djeluje na tržištu koje podliježe trgovini unutar EU-a ([38]). Korisnici potpore djeluju u sektoru primarne poljoprivredne proizvodnje, u kojem se odvija trgovina unutar EU-a ([39]). Taj je sektor zato otvoren za tržišno natjecanje na razini EU-a, zbog čega je osjetljiv na sve mjere donesene u korist proizvodnje u jednoj ili više država članica. Stoga program može narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu među državama članicama.

(129) Komisija stoga potvrđuje preliminarne zaključke navedene u uvodnim izjavama od 58. do 62. odluke o pokretanju postupka i ponavlja da potpora dodijeljena u okviru ta dva programa čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

7.2 **Postojanje programa**

(130) U skladu s člankom 1. točkom (d) Uredbe (EU) 2015/1589 „program potpora” definiran je kao svaki akt na temelju kojega se, bez potrebe za donošenjem daljnjih provedbenih mjera, pojedinačne potpore mogu dodjeljivati poduzetnicima određenima u okviru tog akta u općem i apstraktnom smislu.

(131) U odluci o pokretanju postupka ([40]) Komisija je također preliminarno zaključila da su mjere potpore SA.50787 i SA.50837 programi u smislu te definicije i točke 35. podtočke 4. Smjernica iz 2014. jer se njihovom pravnom osnovom ne propisuju daljnje provedbene mjere za dodjelu potpore te su korisnici utvrđeni na općenit i apstraktan način. Ista pravna osnova i isti zaključak o postojanju programa vrijede za programe potpore koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće SA.46621 (2016/XA) i SA.46972 (2016/XA), koji su se provodili 2016. i 2017. kad je potpora nezakonito dodijeljena velikim poduzetnicima.

(132) Kad je riječ o kvalifikaciji mjera potpore kao programa, dvije treće strane, društvo SADY CZ s.r.o. (uvodna izjava 102.) i društvo Lužanská Zemědělská a.s. (uvodna izjava 110.), navele su da je potpora koja im je dodijeljena zapravo jednokratna potpora u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 702/2014.

(133) Komisija u pogledu tog argumenta najprije podsjeća na definiciju jednokratne potpore. U skladu s člankom 2. točkom 13. Uredbe (EU) br. 702/2014 „jednokratna potpora” znači potpora koja nije dodijeljena na temelju programa potpora.

([38]) Vidjeti posebno presudu od 13. srpnja 1988., Francuska Republika/Komisija Europskih zajednica, C-102/87, EU:C:1988:391.

([39]) Ukupna vrijednost trgovine poljoprivredno-prehrambenim proizvodima u EU-u 2022. iznosila je 401,5 milijardi EUR (izvor: Eurostat).

([40]) Vidjeti uvodnu izjavu 63. odluke o pokretanju postupka.

(134) Međutim, Komisija navodi da je u ovom slučaju potpora koju su primila društva SADY CZ s.r.o. i Lužanská Zemědělská a.s. dodijeljena na temelju nacionalnih pravila programa subvencija (pravna osnova navedena u uvodnoj izjavi 16.) bez potrebe za daljnjim provedbenim mjerama. Potpora velikim poduzetnicima zapravo je greškom dodijeljena u okviru programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće, koji su zapravo bili dostupni samo MSP-ovima. Komisiji nisu prijavljene pojedinačne jednokratne potpore velikim poduzetnicima prije nego što je potpora dodijeljena tim korisnicima. Jedina prijava koja se odnosila na velike poduzetnike bila je ona kojom je Češka prijavila programe SA.50787 i SA.50837, nakon što je potpora dodijeljena velikim poduzetnicima. Osim toga, potpora velikim poduzetnicima dodijeljena 2016. i 2017. temeljila se na istoj nacionalnoj pravnoj osnovi koja se primjenjivala na programe koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće i koja je poslije navedena i u prijavi programa SA.50787 i SA.50837. Drugim riječima, potpora u okviru tih prijavljenih programa dodijeljena je u prošlosti, a Komisiji prije njihove provedbe nije prijavljena nikakva jednokratna potpora ili program niti su oni bili obuhvaćeni skupnim izuzećem u skladu s Uredbom (EU) br. 702/2014 zbog razloga navedenih u nastavku (uvodne izjave od 138. do 164.).

(135) U nacionalnoj pravnoj osnovi utvrđeni su ključni elementi potpore (prihvatljivi troškovi i intenziteti potpore) te se korisnici definiraju na apstraktan i općenit način. Na toj su osnovi češka tijela korisnicima dodijelila potporu bez ikakvog diskrecijskog prava koje bi im omogućilo da utječu na ključne elemente potpore i uvjete pod kojima je ona dodijeljena. S obzirom na objašnjenje koje su dostavila češka tijela (uvodna izjava 68.), Komisija smatra da je dodjela potpore velikim poduzećima na temelju programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće bila rezultat administrativne pogreške, a ne diskrecijske ovlasti.

(136) Komisija stoga zaključuje da je potpora koja je nezakonito dodijeljena velikim poduzetnicima prije prijave programa SA.50787 i SA.50837, ali u skladu s njihovom pravnom osnovom i pod jednakim uvjetima kao potpora koja se dodjeljuje MSP-ovima na temelju te pravne osnove, bila dodijeljena u kontekstu dvaju programa potpore u smislu članka 1. točke (d) Uredbe (EU) 2015/1589. Slijedom toga, Komisija ne prihvaća argument društava SADY CZ s.r.o. i Lužanská Zemědělská a.s. prema kojem bi se potpora koja im je dodijeljena mogla smatrati jednokratnom potporom u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 702/2014 (vidjeti i uvodne izjave od 142. do 164.).

(137) Komisija u svakom slučaju ne može prihvatiti kao spojivu jednokratnu potporu koja ne ispunjava sve uvjete za spojivost iz Uredbe (EU) br. 702/2014 (vidjeti uvodne izjave od 149. do 161.).

7.3 **Klasifikacija programa kao nezakonitih**

(138) Komisija je u odluci o pokretanju postupka smatrala da je potpora dodijeljena velikim poduzećima bez prethodne prijave Komisiji u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a ([41]). Nadalje, potpora dodijeljena velikim poduzetnicima nije se mogla smatrati spojivom u okviru programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće jer se članak 14. Uredbe (EU) br. 702/2014 primjenjuje samo na MSP-ove. Stoga je Komisija preliminarno smatrala da je ta potpora velikim poduzetnicima nova potpora, koja je nezakonita u smislu članka 1. točke (f) Uredbe (EU) 2015/1589.

(139) U svojim podnescima u odgovoru na odluku o pokretanju postupka Češka i treće strane potvrdile su da je potpora dodijeljena nekim velikim poduzećima prije datuma prijave Komisiji programa potpore SA.50787 i SA.50837.

(140) Komisija podsjeća na to da su dvije treće strane, društvo SADY CZ s.r.o. (uvodna izjava 102.) i društvo Lužanská Zemědělská a.s. (uvodna izjava 110.), navele da je potpora koja im je dodijeljena zapravo jednokratna potpora u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 702/2014. Prema njihovu mišljenju ta se potpora stoga ne može smatrati nezakonitom jer su programi koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće bili objavljeni u skladu s Uredbom (EU) br. 702/2014.

([41]) Vidjeti uvodne izjave 64. i 65. odluke o pokretanju postupka.

(141) Za potrebe analize te tvrdnje Komisija upućuje na članak 3. Uredbe (EU) br. 702/2014, u kojem su utvrđeni uvjeti za izuzeće potpore od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. UFEU-a. Tim se člankom propisuje da su programi potpora, pojedinačne potpore dodijeljene na temelju programa potpora i jednokratne potpore spojivi s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 2. ili 3. Ugovora i da se izuzimaju od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, pod uvjetom da dotične potpore ispunjavaju sve uvjete utvrđene u poglavlju I. te uredbe i posebne uvjete za odgovarajuću kategoriju potpore utvrđene u poglavlju III. te uredbe.

(142) Komisija stoga ocjenjuje može li se potpora dodijeljena društvima SADY CZ s.r.o. i Lužanská Zemědělská a.s. i, po analogiji, drugim velikim poduzećima smatrati jednokratnom potporom na temelju članaka 1. i 6. Uredbe (EU) br. 702/2014.

7.3.1 *Opseg korisnika na temelju Uredbe (EU) br. 702/2014*

(143) U članku 1. Uredbe (EU) br. 702/2014 utvrđeno je područje primjene te uredbe.

(144) U skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom (a) podtočkom i. Uredbe (EU) br. 702/2014 ta se uredba primjenjuje na potpore u korist mikro, malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi) koja djeluju u poljoprivrednom sektoru, tj. primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, preradi i stavljanju na tržište poljoprivrednih proizvoda, osim članaka 14., 15., 16., 18. i 23. te članaka od 25. do 28., koji se primjenjuju na MSP-ove koji se bave samo primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.

(145) Komisija podsjeća na to da su u članku 14. Uredbe (EU) br. 702/2014 utvrđeni uvjeti za potpore za ulaganja povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom te je stoga on bio pravna osnova za oba programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće, SA.46621 (2016/XA) i SA.46972 (2016/XA). Kako je prethodno navedeno (uvodna izjava 134.), češka tijela greškom su dodijelila potporu velikim poduzetnicima u okviru programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće, a koji su zapravo bili dostupni samo MSP-ovima. Osim toga, potpora velikim poduzetnicima dodijeljena 2016. i 2017. temeljila se na istoj nacionalnoj pravnoj osnovi koja se primjenjivala na programe koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće i koja je poslije navedena i u prijavi programa SA.50787 i SA.50837. Drugim riječima, potpora u okviru tih prijavljenih programa dodijeljena je u prošlosti, a Komisiji prije njihove provedbe nije prijavljena nikakva jednokratna potpora ili program niti su oni bili obuhvaćeni skupnim izuzećem u skladu s Uredbom (EU) br. 702/2014 zbog razloga navedenih u nastavku.

(146) U skladu s člankom 1. stavkom 1. točkama od (b) do (e) Uredbe (EU) br. 702/2014 sljedeće kategorije potpora mogu se dodijeliti svim poduzećima bez ograničenja u pogledu veličine:

„(b) potpore za ulaganje u očuvanje kulturne i prirodne baštine smještene na poljoprivrednim gospodarstvima;

(c) potpore u korist uklanjanja štete uzrokovane elementarnim nepogodama u sektoru poljoprivrede;

(d) potpore za istraživanje i razvoj u sektorima poljoprivrede i šumarstva;

(e) potpore u korist šumarstva.”

(147) Kad je riječ o ostalim kategorijama potpora obuhvaćenima Uredbom (EU) br. 702/2014, u članku 1. stavku 1. točki (a) podtočki i. te uredbe nije predviđeno nikakvo odstupanje od ograničenja potpora koje se dodjeljuju na temelju članaka 14., 15., 16., 18. i 23. te članaka od 25. do 28. na MSP-ove.

(148) Iz toga slijedi da su velikim poduzećima bile dostupne samo kategorije potpora navedene u članku 1. točkama od (b) do (e) Uredbe (EU) br. 702/2014, na temelju programa koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće ili kao jednokratna potpora. Sve ostale vrste potpora obuhvaćene područjem primjene te uredbe, uključujući članak 14., bile su ograničene na MSP-ove. Već je to dovoljno da se odbaci tvrdnja prema kojoj se potpore dodijeljene velikim poduzećima trebaju smatrati jednokratnim potporama u skladu s Uredbom (EU) br. 702/2014.

(149) Nadalje, Komisija podsjeća na to da su u skladu s člankom 3. Uredbe (EU) br. 702/2014 programi potpora, pojedinačne potpore dodijeljene na temelju programa potpora i jednokratne potpore spojivi s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 2. ili 3. Ugovora i izuzimaju se od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, pod uvjetom da dotične potpore ispunjavaju sve primjenjive uvjete utvrđene u toj uredbi.

(150) U skladu s člankom 6. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 702/2014 ta se uredba primjenjuje isključivo na potpore koje imaju učinak poticaja.

(151) U skladu s člankom 6. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 702/2014 smatra se da potpora ima učinak poticaja ako je korisnik dotičnoj državi članici podnio pisani zahtjev za potporu prije početka rada na projektu ili djelatnosti.

(152) Komisija u odluci o pokretanju postupka nije osporavala da su zahtjevi za potporu pravilno podneseni, a istražni postupak potvrdio je da je taj uvjet ispunjen i da nijedna potpora nije dodijeljena bez prethodnog zahtjeva za dodjelu potpore.

(153) U skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 702/2014 za jednokratne potpore koje se dodjeljuju velikim poduzećima smatra se da imaju učinak poticaja ako je, uz osiguravanje ispunjenja uvjeta utvrđenog u stavku 2. [tog članka], država članica prije dodjele dotične jednokratne potpore provjerila da se dokumentacijom koju je pripremio korisnik potvrđuje da će potpora dovesti do jedne ili više situacija navedenih u stavku 3. točkama od (a) do (d) tog članka.

(154) U skladu s uvodnom izjavom 24. Uredbe (EU) br. 702/2014 država članica je u odnosu na jednokratne potpore koje su obuhvaćene tom uredbom, a dodjeljuju se korisniku koji je veliko poduzeće, trebala ispuniti uvjete za učinak poticaja primjenjive na MSP-ove te osigurati da je korisnik u internom dokumentu prije podnošenja zahtjeva za potporu sastavio analizu održivosti projekta ili djelatnosti kojima je dodijeljena potpora s potporom i bez nje. Država članica trebala je provjeriti potvrđuje li se tim internim dokumentom znatno povećanje opsega projekta ili djelatnosti, znatno povećanje ukupnog iznosa koji korisnik troši za projekt ili djelatnost kojima je dodijeljena potpora, ili znatno povećanje brzine dovršenja predmetnog projekta ili djelatnosti. Učinak poticaja trebalo je moći utvrditi i na temelju činjenice da se bez potpore projekt ulaganja ili djelatnost kao takvi ne bi proveli na dotičnom ruralnom području.

(155) Prema mišljenju Komisije dokument koji je opisan u uvodnoj izjavi 24. Uredbe (EU) br. 702/2014 i koji se propisuje člankom 6. stavkom 3. te uredbe u svojoj je biti zapravo istovjetan protučinjeničnom scenariju. Osim toga, kao i u slučaju protučinjeničnog scenarija, država članica bila je dužna prije dodjele jednokratne potpore provjeriti potvrđuje li se dokumentacijom koju je pripremio korisnik da će potpora dovesti do jedne ili više situacija navedenih u stavku 3. točkama od (a) do (d) tog članka.

(156) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnju u to da su korisnici, koji su u trenutku dodjele potpore bili veliki poduzetnici, dostavili protučinjenični scenarij ([42]).

(157) Češka tijela tijekom istražnog postupka nisu dostavila informacije koje bi upućivale na to da su prije dodjele potpore provjerila potvrđuje li se dokumentacijom koju je pripremio korisnik da potpora ispunjava uvjete iz članka 6. stavka 3. točaka od (a) do (d) Uredbe (EU) br. 702/2014. Stoga Komisija smatra da prethodno objašnjenje čeških tijela prema kojem je potpora nekim velikim poduzećima dodijeljena jer su pogrešno smatrana MSP-ovima potvrđuje da u ovom slučaju nisu primijenjeni posebni uvjeti za dodjelu potpore velikim poduzećima.

([42]) Vidjeti uvodnu izjavu 115. odluke o pokretanju postupka.

(158) Društva SADY CZ s.r.o. i Lužanská Zemědělská a.s., odnosno dva korisnika koja su istaknula argument jednokratne potpore u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 702/2014, nisu navela jesu li dostavila interne dokumente koji se propisuju člankom 6. stavkom 3. te uredbe za potrebe *ex ante* procjene koju su trebala provesti nacionalna tijela. Međutim, oba su korisnika Komisiji dostavila preslike svojih zahtjeva za potporu, na temelju kojih se može zaključiti da takva dokumentacija nije bila priložena zahtjevima za potporu. Isto vrijedi i za sva druga velika poduzeća koja su dostavila primjedbe na odluku o pokretanju postupka. Češka tijela u svojem podnesku nisu navela jesu li dobila interne dokumente koji se propisuju člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 702/2014 za potrebe *ex ante* procjene. Samo su iznijela mišljenje da je potpora koja je dodijeljena velikim poduzećima ispunila kriterij učinka poticaja i da je bila razmjerna (uvodne izjave od 71. do 74.). Komisija stoga zaključuje da tijela države članice nisu provela *ex ante* provjeru usklađenosti s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 702/2014.

(159) U skladu s člankom 6. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 702/2014, odstupajući od stavaka 2. i 3. tog članka, smatra se da mjere u obliku poreznih pogodnosti imaju učinak poticaja ako su ispunjeni uvjeti iz tog stavka. Potpora koja je predmet istražnog postupka dodijeljena je u obliku izravnih bespovratnih sredstava, a ne u obliku porezne pogodnosti. Stoga se to odstupanje nije primjenjivalo.

(160) Nije se primjenjivalo ni odstupanje od učinka poticaja iz članka 6. stavka 5. Uredbe (EU) br. 702/2014, u kojem su navedene kategorije potpora za koje nije nužno ili se ne smatra da imaju učinak poticaja. Potpora za ulaganja nije bila obuhvaćena tim odstupanjem.

(161) Zbog tog razloga Komisija zaključuje da nisu ispunjeni uvjeti iz članka 6. stavka 3. Uredbe (EU) br. 702/2014 te se stoga ta uredba, u skladu s njezinim člankom 3., nije mogla primjenjivati na tu potporu.

(162) Komisija stoga ne prihvaća argument društava SADY CZ s.r.o. i Lužanská Zemědělská a.s. prema kojem je potpora koja im je dodijeljena (ili koja je dodijeljena drugim velikim poduzećima) bila jednokratna potpora u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 702/2014.

7.3.2 *Zaključak*

(163) Budući da ta potpora nije ispunila sve uvjete utvrđene u poglavlju I. Uredbe (EU) br. 702/2014, u skladu s člankom 3. te uredbe ([43]) nije se mogla izuzeti od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. UFEU-a.

(164) Komisija zaključuje da češka tijela nisu ispunila svoju obvezu iz članka 108. stavka 3. UFEU-a jer su nekim korisnicima dodijelila potporu za ulaganje prije nego što su je prijavila Komisiji i prije nego što ju je Komisija odobrila. Komisija stoga i dalje tvrdi da se ta potpora mora smatrati nezakonitom u smislu članka 1. točke (f) Uredbe (EU) 2015/1589.

7.4 **Spojivost potpore s unutarnjim tržištem**

(165) Na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a može se smatrati da je potpora spojiva s unutarnjim tržištem ako se utvrdi da olakšava razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja i ako takva potpora ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.

(166) Komisija je u odluci o pokretanju postupka detaljno ispitala spojivost programa SA.50787 i SA.50837 (uključujući potporu koja je već dodijeljena velikim poduzećima) ([44]) s pravilima Unije o državnim potporama koja su se tada primjenjivala. U ovom slučaju to su bili dio I. („Zajednička načela ocjenjivanja") i dio II. odjeljak 1.1.1.1. („Potpore za ulaganja u materijalnu imovinu i nematerijalnu imovinu na poljoprivrednim gospodarstvima povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom") Smjernica iz 2014., koje su bile na snazi u trenutku dodjele potpore ([45]) velikim poduzećima.

([43]) Vidjeti i presudu od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 59.
([44]) Vidjeti uvodne izjave od 70. do 89. odluke o pokretanju postupka.
([45]) Vidjeti uvodnu izjavu 69. odluke o pokretanju postupka.

(167) Kad je riječ o usklađenosti programâ s posebnim uvjetima za potpore za ulaganja utvrđenima u odjeljku 1.1.1.1. Smjernica iz 2014., Komisija je preliminarno zaključila da oba programa (uključujući potporu koje je već dodijeljena velikim poduzećima) ispunjavaju te uvjete.

(168) Kad je riječ o ocjeni usklađenosti programâ sa zajedničkim načelima ocjenjivanja na temelju članka 107. stavka 3. UFEU-a utvrđenima u dijelu I. Smjernica iz 2014., Komisija je donijela različite preliminarne zaključke o potpori koja je dodijeljena prije prijave Komisiji i potpori koja je trebala biti dodijeljena tek nakon što je Komisija odobri i obavijesti Češku o svojoj odluci.

(169) Iako je Komisija u preliminarnom mišljenju potvrdila da je potonja potpora u skladu sa zajedničkim načelima ocjenjivanja ([46]), isti zaključak nije donijela o potpori koja je već dodijeljena velikim poduzećima prije nego što je prijavljena. Konkretno, Komisija je izrazila sumnju u razmjernost i učinak poticaja te potpore ([47]).

(170) Komisija podsjeća na to da je postojala sumnja u to da su velika poduzeća, koja su greškom primila potporu u okviru programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće i koja su u biti provela programe SA.50787 i SA.50837 prije njihove prijave, dostavila protučinjenični scenarij i u to da je ta dodijeljena potpora bila u skladu s pristupom neto dodatnih troškova iz točaka od 95. do 97. Smjernica iz 2014. Komisija je tvrdila da, s obzirom na vjerojatno nepostojanje protučinjeničnog scenarija, češka tijela zapravo nisu mogla utvrditi jesu li iznosi potpore razmjerni i odgovaraju li neto dodatnim troškovima provedbe ulaganja u predmetnom području na temelju usporedbe sa scenarijem bez potpore.

(171) Komisija podsjeća na to da su svi korisnici koji su dostavili primjedbe na odluku o pokretanju postupka u barem jednom zahtjevu za potporu iz 2016. i 2017. naveli svoj status velikog poduzetnika, a ne MSP-a, u trenutku dodjele potpore. Njihov status velikih poduzeća u svakom je slučaju bio vidljiv iz dostavljene dokumentacije priložene zahtjevima za potporu.

(172) Svi korisnici koji su dostavili primjedbe na odluku o pokretanju postupka potvrdili su i da češka tijela od njih nisu zatražila protučinjenični scenarij, iako su u svojim zahtjevima za potporu ili popratnoj dokumentaciji naveli da su velika poduzeća.

(173) Svi korisnici koji su dostavili primjedbe na odluku o pokretanju postupka (uvodne izjave od 76. do 110.) tvrdili su da je potpora imala učinak poticaja iako protučinjenični scenarij nije dostavljen i češka ga tijela nisu provjerila. Većina njih uključila je taj protučinjenični scenarij u svoje podneske Komisiji. Češka tijela složila su se s tim mišljenjem korisnika koji su dostavili primjedbe na odluku o pokretanju postupka (uvodna izjava 71.).

(174) Komisija ocjenjuje tvrdnje o postojanju učinka poticaja s obzirom na relevantne točke dijela I. odjeljka 3.4. Smjernica iz 2014.

(175) U skladu s točkom 70. Smjernica iz 2014. potpora nema poticajan učinak na korisnika u slučaju kad su rad na projektu ili aktivnost već započeli prije nego što je korisnik podnio zahtjev za potporu nadležnom nacionalnom tijelu.

(176) U skladu s točkom 72. Smjernica iz 2014., uz informacije utvrđene u točki 71. tih smjernica, velika poduzeća morala su u zahtjevu za potporu opisati stanje bez potpore, koje se naziva protučinjenični scenarij, ili alternativni projekt ili aktivnost i dostaviti dokumentirane dokaze kojima potkrjepljuju protučinjenični scenarij opisan u zahtjevu.

(177) Nadalje, u skladu s točkom 73. Smjernica iz 2014., pri zaprimanju zahtjeva za potporu davatelj potpore morao je provjeriti vjerodostojnost protučinjeničnog scenarija i potvrditi da potpora ima zahtijevani učinak poticaja.

([46]) Vidjeti uvodnu izjavu 102. odluke o pokretanju postupka.
([47]) Vidjeti uvodne izjave 116. i 122. odluke o pokretanju postupka.

(178) Preslike zahtjeva za potporu i popratne dokumentacije dostavljene Komisiji potvrđuju da su velika poduzeća koja su korisnici potpore i koja su dostavila primjedbe na odluku o pokretanju postupka podnijela zahtjeve za potporu prije nego što im je potpora dodijeljena.

(179) Međutim, istražni postupak nedvojbeno je potvrdio da nijedan zahtjev za potporu koji su podnijela velika poduzeća nije sadržavao protučinjenični scenarij. Iz toga slijedi da češka tijela nisu provjerila i potvrdila ima li potpora učinak poticaja prije nego što su dodijelila potporu tim velikim poduzećima.

(180) Iz točaka 72. i 73. Smjernica iz 2014. proizlazi da su oba uvjeta morala biti ispunjena prije dodjele potpore, tj. podnositelj zahtjeva za potporu morao je u zahtjevu za potporu opisati stanje bez potpore, a davatelj potpore morao je to stanje provjeriti prije dodjele potpore. Ako ta dva uvjeta nisu ispunjena, postojanje učinka poticaja ostaje hipotetsko i nedokazano.

(181) Komisija ističe da se učinak poticaja potpore ne može pretpostaviti, već ga podnositelj zahtjeva za potporu mora dokazati, a davatelj potpore potvrditi prije dodjele potpore. Nadalje, u skladu s točkom 72. Smjernica iz 2014. u zahtjevu za potporu mora biti opisan protučinjenični scenarij. Ni u toj ni u bilo kojoj drugoj točki Smjernica iz 2014. nije iznesen alternativni način dokazivanja postojanja protučinjeničnog scenarija. Stoga Komisija ne može prihvatiti ni ocijeniti *ex post* protučinjenične scenarije koje su velika poduzeća koja su korisnici potpore dostavila uz svoje primjedbe na odluku o pokretanju postupka.

(182) Navedeno stoga potvrđuje preliminarno stajalište prema kojem potpora nije imala učinak poticaja.

(183) Kad je riječ o kriteriju razmjernosti, Komisija podsjeća na pravila koja su se primjenjivala na predmetnu potporu u trenutku njezine dodjele velikim poduzećima.

(184) U skladu s točkom 95. Smjernica iz 2014. u slučaju potpora za ulaganja koje se dodjeljuju velikim poduzećima u okviru prijavljenih programa potpore države članice morale su osigurati da je iznos potpore ograničen na minimum utvrđen na temelju „pristupa neto dodatnih troškova”.

(185) U skladu s točkom 97. Smjernica iz 2014. država članica morala je osigurati da iznos potpore odgovara neto dodatnim troškovima provedbe ulaganja na predmetnom području u usporedbi s protučinjeničnim scenarijem u kojem nema potpore. U tu svrhu morala se primijeniti metoda iz točke 96. tih smjernica, zajedno s maksimalnim intenzitetima potpore kao gornjom granicom. Nadalje, iznos potpore nije smio premašiti minimum potreban da bi projekt bio dovoljno profitabilan, primjerice nije smio dovesti do povećanja njegove unutarnje stope povrata iznad uobičajenih stopa povrata koje dotični poduzetnik primjenjuje u drugim sličnim projektima ulaganja ili, ako te stope nisu bile dostupne, do povećanja njegove unutarnje stope povrata iznad troška kapitala poduzetnika u cjelini ili iznad stopa povrata koje su uobičajene za predmetni sektor.

(186) Prethodno navedena pravila o razmjernosti potpore također su nalagala da se ispunjavanje tog kriterija provjeri i potvrdi prije dodjele potpore velikim poduzećima.

(187) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnju u to da je potpora koja je dodijeljena velikim poduzećima prije nego što ju je Komisija odobrila bila u skladu s pristupom neto dodatnih troškova opisanim u točkama od 95. do 97. Smjernica iz 2014. ([48]) Komisija je u tom pogledu istaknula da, s obzirom na vjerojatno nepostojanje (u toj fazi) protučinjeničnog scenarija, češka tijela nisu mogla osigurati da iznosi potpore odgovaraju neto dodatnim troškovima provedbe ulaganja u predmetnom području na temelju usporedbe sa scenarijem bez potpore.

(188) Istražni postupak potvrdio je da velika poduzeća nisu dostavila protučinjenični scenarij uz zahtjev za potporu. Stoga češka tijela nisu raspolagala informacijama koje bi im omogućile da provjere i potvrde da je potpora u skladu s pristupom neto dodatnih troškova opisanim u točkama od 95. do 97. Smjernica iz 2014. Komisija ističe da ni u citiranim točkama od 95. do 97. ni u bilo kojoj drugoj točki Smjernica iz 2014. nije utvrđen alternativni način dokazivanja primjene pristupa neto dodatnih troškova. Time se potvrđuje preliminarna sumnja da nije bila utvrđena razmjernost potpore dodijeljene velikim poduzećima.

([48]) Vidjeti uvodnu izjavu 133. odluke o pokretanju postupka.

(189) Stoga Komisija smatra da se potpora dodijeljena velikim poduzećima prije datuma prijave programa potpore SA.50787 i SA.50837 ne može smatrati spojivom s unutarnjim tržištem na temelju odstupanja predviđenog člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a jer ta potpora nije ispunjavala uvjete u pogledu postojanja učinka poticaja i razmjernosti, kako su utvrđeni u primjenjivim odredbama Smjernica iz 2014.

(190) Jedan korisnik potpore (društvo Lužanská Zemědělská a.s.) u primjedbama na odluku o pokretanju postupka tvrdi da, unatoč tomu što je u obrascu zahtjeva za potporu iz 2017. navelo da je veliki poduzetnik i tomu što je njegov status velikog poduzeća trebao biti jasan nadležnim tijelima iz popratne dokumentacije, u trenutku dodjele potpore 2016. i 2017. ono formalno nije bilo veliko poduzeće te je stoga dodijeljena potpora spojiva na temelju Uredbe (EU) br. 702/2014 (uvodna izjava 107.). To društvo tvrdi da je u srpnju 2016. postalo dio društva Agrofert (veliko poduzeće), pa u skladu s tekstom članka 4. stavka 2. Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014 nije izgubilo status MSP-a u razdoblju od sljedeće dvije godine, odnosno imalo je status MSP-a kad je podnijelo zahtjev za potporu u rujnu 2016. i nakon toga u rujnu 2017.

(191) Komisija najprije navodi da društvo Lužanská Zemědělská a.s. proturječi vlastitim zahtjevima za potporu podnesenima 2016. i 2017., u kojima je izričito navelo da je veliki poduzetnik ili iz čije je popratne dokumentacije barem njegov status velikog poduzeća trebao biti jasan nadležnim tijelima. Već na temelju toga naknadna promjena stajališta tog poduzetnika nije vjerodostojna ni prihvatljiva. Kako je navela Češka, potpora je velikim poduzećima dodijeljena greškom (uvodna izjava 68.) i u *ex post* preispitivanju društvo Lužanská Zemědělská a.s. nije smatrala MSP-om ([49]).

Komisija dodaje da takvo tumačenje članka 4. stavka 2. Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014 koje predlaže društvo Lužanská Zemědělská a.s. ni u kojem slučaju nije u skladu s tumačenjem definicije MSP-a koje primjenjuju sudovi Unije, a koje se temelji na načelu *effet utile*. Komisija je objasnila svoje tumačenje članka 4. stavka 2. i definicije MSP-a u odluci o pokretanju postupka ([50]) (kako je ponovljeno u uvodnim izjavama od 54. do 60.). To obrazloženje je valjano i nije ga osporavala Češka Republika ni bilo koja treća strana.

(192) Komisija je u odluci o pokretanju postupka ([51]) zaključila da bi bilo protivno načelu *effet utile* pružiti takvu mogućnost poduzećima koja su premašila prag broja osoblja ili financijske pragove zbog trajne promjene strukture, tj. uslijed promjene vlasništva nakon spajanja ili pripajanja. Takva promjena utječe na trajno povećanje relevantnog broja osoblja ili financijskih gornjih granica i zato te varijable više ne ovise o gospodarskim rezultatima poduzeća. Komisija smatra da u tom slučaju gospodarska stvarnost pokazuje da određeno poduzeće nije MSP. Iz toga slijedi da, iako ta konkretna situacija nije izričito navedena u definiciji MSP-a iz članka 4. stavka 2. u Prilogu I. Uredbi (EU) br. 702/2014, na temelju sudske prakse sudova Unije i načela *effet utile* takvo poduzeće nakon trajne promjene vlasništva ne bi smjelo imati koristi od statusa MSP-a.

(193) Ako je poduzeće premašilo relevantne gornje granice za MSP-ove zbog trajne promjene strukture ili vlasništva nakon spajanja ili pripajanja, trenutak koji je relevantan za ocjenu je trenutak transakcije (na temelju koje je poduzeće trajno postalo dio većeg poduzeća), a ne trenutak zaključenja financijskih izvještaja pravnog subjekta koji je podnio zahtjev za potporu.

(194) Komisija u skladu s tim tumačenjem smatra da se društvo Lužanská Zemědělská a.s. (ili bilo koji drugi korisnik koji je veliko poduzeće) ne može pozvati na članak 4. stavak 2. Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014 kako bi opravdalo svoj status MSP-a u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu 2016. i 2017. Komisija naprotiv smatra da je društvo Lužanská Zemědělská a.s. postalo veliko poduzeće onog trenutka kad je trajno postalo dio društva Agrofert, a ne tek kad je zbog te promjene vlasništva premašilo prag broja osoblja ili financijske pragove iz članka 2. tog priloga tijekom dva uzastopna računovodstvena razdoblja. Stoga potpora dodijeljena društvu Lužanská Zemědělská a.s. (ili bilo kojem drugom korisniku koji je veliko poduzeće) nije obuhvaćena skupnim izuzećem na temelju Uredbe (EU) br. 702/2014 (jer se članak 14. te uredbe primjenjuje samo na MSP-ove i predmetna se potpora ne može smatrati jednokratnom potporom dodijeljenom velikim poduzećima) (uvodne izjave 144., 147. i 148.) i ta je potpora nezakonita i nespojiva.

([49]) Vidjeti uvodnu izjavu 104. odluke o pokretanju postupka.
([50]) Vidjeti uvodne izjave od 108. do 113. odluke o pokretanju postupka.
([51]) Vidjeti uvodnu izjavu 112. odluke o pokretanju postupka.

8. **ZAKLJUČAK**

(195) Komisija zaključuje da potpora koja je dodijeljena velikim poduzećima u obliku izravnih bespovratnih sredstava čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Komisija smatra da je Češka nezakonito provela programe potpore SA.50787 i SA.50837 jer je dodijelila potporu velikim poduzećima prije prijave tih programa, čime je povrijedila članak 108. stavak 3. UFEU-a.

(196) Nadalje, iz prethodne analize proizlazi da se ta potpora ne može proglasiti spojivom s unutarnjim tržištem.

(197) Iz toga slijedi da je državna potpora koju je Češka dodijelila velikim poduzećima u okviru programa SA.50787 i SA.50837 prije njihove prijave nezakonita i nespojiva s unutarnjim tržištem.

9. **POVRAT**

(198) Komisija je u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a i ustaljenom sudskom praksom sudova Unije nadležna odlučiti da dotična država članica mora izmijeniti ili ukinuti potporu ako utvrdi da ta potpora nije spojiva s unutarnjim tržištem ([52]). Sudovi Unije isto tako dosljedno smatraju da je obveza države članice da ukine potporu koju Komisija smatra nespojivom s unutarnjim tržištem namijenjena ponovnoj uspostavi prethodne situacije ([53]).

(199) U tom kontekstu sudovi Unije utvrdili su da je taj cilj ostvaren kad primatelj vrati iznose koji su mu dodijeljeni na temelju nezakonite potpore, čime će izgubiti prednost pred konkurentima na unutarnjem tržištu te će se ponovno uspostaviti situacija koja je postojala prije isplate potpore ([54]).

(200) U skladu sa sudskom praksom, u članku 16. stavku 1. Uredbe (EU) 2015/1589 navodi se da „[k]ada se u slučajevima nezakonite potpore donesu negativne odluke, Komisija donosi odluku kojom se od dotične države članice zahtijeva da poduzme sve potrebne mjere za povrat sredstava potpore od korisnika (‚odluka o povratu potpore'). Komisija ne smije zahtijevati povrat sredstava potpore ako bi to bilo u suprotnosti s općim načelima prava Unije."

(201) Stoga je Češka dužna osigurati povrat nezakonite i nespojive potpore (uvodne izjave 195. i 196.) od svih korisnika koji su bili velika poduzeća u trenutku kad im je potpora dodijeljena, osim ako je ta potpora ispunjavala sve uvjete iz Uredbe Komisije (EU) br. 1408/2013 ([55]) ili ako je primijenjeno opće načelo prava Unije, kao što se tvrdilo tijekom službenog istražnog postupka. Povrat obuhvaća razdoblje od datuma kad je potpora stavljena na raspolaganje korisniku do njezina stvarnog povrata. Na iznos koji treba vratiti obračunavaju se kamate sve do stvarnog povrata.

Navodna primjena načela Unije o pravnoj sigurnosti na ovaj predmet

(202) Češka tijela već su utvrdila sedam velikih poduzeća koja su bila korisnici potpore i pokrenula odgovarajuće postupke radi povrata nezakonite potpore dodijeljene 2016. i 2017. u okviru jednog ili oba programa potpore koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće (uvodna izjava 69.). Međutim, češka tijela tvrde da se postupci povrata nisu mogli dovršiti tako da se provede stvarni povrat potpore od korisnika zbog razloga objašnjenih u uvodnim izjavama od 117. do 119. ove Odluke. Češka tijela oslanjaju se na presude nacionalnog suda i na nacionalno pravo koje je bilo na snazi u trenutku pokretanja postupaka povrata, konkretno na članak 15. stavak 3. točku (c) Zakona br. 218/2000 zb. o proračunskim pravilima, te se pozivaju na načelo pravne sigurnosti.

([52]) Presuda od 12. srpnja 1973., Komisija/Njemačka, C-70/72, EU:C:1973:87, t. 13.
([53]) Presuda od 21. ožujka 1990., Belgija/Komisija, C-142/87, EU:C:1990:125, t. 66.
([54]) Presuda od 17. lipnja 1999., Belgija/Komisija, C-75/97, EU:C:1999:311, t. 64. i 65.
([55]) Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore *de minimis* u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013., str. 9.).

(203) Komisija smatra da je članak 15. stavak 3. točka (c) Zakona br. 218/2000 zb. o proračunskim pravilima, u obliku u kojem je bio na snazi u trenutku pokretanja postupaka povrata, bio u suprotnosti s primjenjivim pravilima EU-a o povratu nezakonite potpore, kako su tumačena u brojnim presudama sudova Unije navedenima u nastavku.

(204) Iz sudske prakse sudova Unije proizlazi da, ako je potpora dodijeljena na temelju uredbe o skupnom izuzeću, a da nisu bili ispunjeni uvjeti predviđeni za primjenu izuzeća na temelju te uredbe, ta je potpora dodijeljena protivno obvezi prijave te je stoga treba smatrati nezakonitom ([56]). Državne potpore koje nisu obuhvaćene uredbom o skupnom izuzeću i dalje podliježu obvezi prijave iz članka 108. stavka 3. UFEU-a ([57]).

(205) Prema sudskoj praksi članak 108. stavak 3. UFEU-a treba tumačiti na način da ta odredba zahtijeva od nacionalnog tijela da na vlastitu inicijativu provede povrat potpore koju je ono dodijelilo na temelju uredbe o skupnom izuzeću ako nakon toga utvrdi da uvjeti predviđeni tom uredbom nisu bili ispunjeni ([58]).

(206) Kad nacionalno tijelo utvrdi da potpora koju je dodijelilo na temelju uredbe o skupnom izuzeću ne ispunjava uvjete za korištenje izuzeća predviđenog tom uredbom, ono mora donijeti prikladne mjere za ispravljanje nezakonitosti primjene potpora, kako korisnik ne bi mogao slobodno raspolagati njima za vrijeme preostalo do odluke Komisije, uključujući obvezu da na vlastitu inicijativu provede povrat nezakonito dodijeljene potpore ([59]).

(207) Komisija nadalje podsjeća na načelo nadređenosti prava Unije utvrđeno sudskom praksom sudova Unije ([60]), prema kojem pravo Unije ima prednost u slučaju sukoba između određenog aspekta prava Unije i nacionalnog prava. Prema tom načelu nacionalni sudovi dužni su osigurati puni učinak odredaba prava Unije, uključujući, prema potrebi, odbijanjem (po službenoj dužnosti) primjene svake proturječne odredbe nacionalnog zakonodavstva.

(208) Na temelju ustaljene sudske prakse Suda upravna tijela i nacionalni sudovi, koji u okviru svoje nadležnosti moraju primijeniti odredbe prava Unije s izravnim obvezujućim učinkom na tijela država članica, imaju dužnost osigurati puni učinak tih odredaba prava Unije ([61]).

(209) Komisija nadalje ističe da nacionalni sudovi moraju uzeti u obzir pravnu situaciju koja proizlazi iz postupaka koji su u tijeku pred Komisijom, čak i ako je ona privremena ([62]). To znači da, dok je istražni postupak u tijeku, nacionalni sudovi moraju uzeti u obzir pravne posljedice koje ima sama odluka o pokretanju postupka i poduzeti sve primjerene mjere za otklanjanje moguće povrede obveze mirovanja.

(210) Komisija podsjeća i na sudsku praksu sudova Unije u kojoj se navodi da nacionalno tijelo kojem je upućen zahtjev za potporu koja može biti obuhvaćena uredbom o skupnom izuzeću mora pažljivo ispitati, vodeći računa o dokazima koji su mu podneseni, ispunjava li zatražena potpora sve relevantne uvjete propisane tom uredbom te taj zahtjev odbiti ako jedan od tih uvjeta nije ispunjen ([63]).

([56]) Presuda od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 87.
([57]) Presuda od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 86.
([58]) Presuda od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 95.
([59]) Presuda od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 92. i 89.
([60]) Presuda od 5. veljače 1963., Van Gend en Loos/Administratie der Belastingen, C-26/62, EU:C:1963:1; presuda od 15. srpnja 1964., Costa/E.N.E.L., C-6/64, EU:C:1964:51; presuda od 9. ožujka 1978., Amministrazione delle finanze dello Stato/Simmenthal, C-106/77, EU:C:1978:49.
([61]) Presuda od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar AS, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 90. i 91.; presuda od 14. rujna 2017., The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, EU:C:2017:687, t. 54.
([62]) Presuda od 21. studenog 2013., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, t. 38.
([63]) Presuda od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 93.

(211) Komisija smatra da članak 15. stavak 3. točka (c) Zakona br. 218/2000 zb., u obliku u kojem je bio na snazi u trenutku pokretanja postupaka povrata i koji je nacionalni sud primijenio u ovom slučaju, onemogućuje učinkovitu provedbu pravila EU-a o povratu nezakonite i nespojive potpore jer izričito isključuje mogućnost stvarnog povrata već isplaćene potpore ako je razlog povrata taj što je odluka o dodjeli potpore protivna pravu Unije ([64]).

(212) Iz ustaljene sudske prakse sudova EU-a proizlazi da načela nadređenosti i djelotvornosti prava Europske unije znače da se države članice i korisnici potpore ne mogu pozvati na načelo pravne sigurnosti kako bi se ograničio povrat u slučaju sukoba između nacionalnog prava i prava Europske unije. U takvom slučaju pravo Europske unije ima prednost, a nacionalna pravila ne smiju se primjenjivati ili se moraju tumačiti tako da se štiti djelotvornost prava Europske unije ([65]).

Navodno postojanje legitimnih očekivanja trećih strana

(213) Velika poduzeća koja su korisnici potpore i koja su dostavila primjedbe na odluku o pokretanju postupka u svojim su podnescima Komisiji tvrdila da su odluke čeških tijela o dodjeli potpore kod njih stvorile legitimna očekivanja u pogledu spojivosti potpore. Navela su nekoliko čimbenika koji prema njihovu mišljenju pokazuju da su mogli legitimno očekivati da potpora koja im je dodijeljena ispunjava sve primjenjive uvjete. Većina trećih strana tvrdila je da su češka tijela bila potpuno svjesna njihova statusa velikih poduzeća u trenutku dodjele potpore te da je potpora bila razmjerna i imala učinak poticaja unatoč nepostojanju protučinjeničnog scenarija. Treće strane navode da su češka tijela više puta provjeravala jesu li ispunjeni uvjeti za dodjelu potpore i da nisu ukazala ni na kakve nedostatke (prije nego što je *ex post* provjerom utvrđeno da ta poduzeća nisu MSP-ovi te su stoga greškom primila potporu (uvodne izjave od 78. do 110.)).

(214) Komisija podsjeća na to da se, prema ustaljenoj sudskoj praksi ([66]), na pravo na zaštitu legitimnih očekivanja može pozivati svaka osoba koja se nađe u situaciji u kojoj je očito da je uprava EU-a kod nje stvorila utemeljena očekivanja u pogledu dodijeljenih potpora. Međutim, osoba se ne može pozvati na povredu načela zaštite legitimnih očekivanja ako ne postoje precizna jamstva koja joj je pružila uprava. Dodjela državne potpore ne može kod trećih strana stvoriti legitimna očekivanja da je ta potpora zakonita ako je dodijeljena u suprotnosti s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a ([67]).

(215) Komisija napominje da se legitimna očekivanja na koja su se u ovom predmetu pozvale treće strane odnose samo i isključivo na odluke nacionalnih tijela.

(216) U tom pogledu Komisija podsjeća na to da se nacionalno tijelo koje dodjeljuje potporu na temelju uredbe o skupnom izuzeću ne može smatrati ovlaštenim donijeti konačnu odluku kojom se zaključuje da ne postoji obveza prijavljivanja zatražene potpore Komisiji na temelju članka 108. stavka 3. UFEU-a ([68]).

(217) Kad nacionalno tijelo dodjeljuje potporu pogrešno primjenjujući uredbu o skupnom izuzeću, ono to čini kršeći odredbe te uredbe i odredbe članka 108. stavka 3. UFEU-a ([69]). Isti zaključak o nezakonitoj potpori u suprotnosti s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a proizlazi u ovom predmetu iz ocjene potpore dodijeljene velikim poduzećima prije prijave programa SA.50787 i SA.50837.

([64]) Članak 15. stavak 3. točka (c) Zakona br. 218/2000 zb., u obliku u kojem je bio na snazi do 31. prosinca 2021.
([65]) Presuda od 5. listopada 2006., Komisija/Francuska („Scott"), C-232/05, EU:C:2006:651, t. 50. – 53.
([66]) Presuda od 20. rujna 1990., Komisija/Njemačka, C-5/89, ECLI:EU:C:1990:320, t. 13. i 14.
([67]) Vidjeti na primjer presudu od 1. srpnja 2010., Talijanska Republika/Europska komisija, T-53/08, EU:T:2010:267; presudu od 11. studenog 2004., Demesa i Territorio Histórico de Álava/Komisija, spojeni predmeti C-183/02 P i C-187/02, EU:C:2004:701; presudu od 13. rujna 2010., Helenska Republika i dr./Europska komisija, spojeni predmeti T-415/05, T-416/05 i T-423/05, EU:T:2010:386.
([68]) Presuda od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 101.
([69]) Presuda od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 103.

(218) Iz toga slijedi da u takvom slučaju potpora koju je dodijelilo nacionalno tijelo ne može kod njezina korisnika stvoriti legitimna očekivanja u pogledu zakonitosti te potpore ([70]).

(219) Osim toga, na predmetnim je trećim stranama da pokažu potrebnu razboritost i dužnu pažnju te da se uvjere da su pravila prava Unije poštovana ([71]). Sud je potvrdio da gospodarski subjekt koji postupa s dužnom pažnjom u pravilu mora biti u mogućnosti uvjeriti se da je postupak iz članka 108. UFEU-a bio poštovan ([72]). U ovom slučaju velika poduzeća koja su korisnici potpore nisu uzela u obzir to da se u nacionalnoj pravnoj osnovi upućuje na članak 14. Uredbe (EU) br. 702/2014, koji se primjenjuje samo na MSP-ove (uvodna izjava 115.).

(220) S obzirom na ta razmatranja Komisija smatra neutemeljenima tvrdnje trećih strana prema kojima su im povrijeđena legitimna očekivanja. Osim toga, nije moguće pozivati se na eventualna jamstva koja nacionalna tijela mogu dati trećim stranama kao na prepreku za povrat nezakonite i nespojive potpore.

(221) S obzirom na prethodno navedene argumente primatelji se ne mogu pozivati na opća načela prava Unije, kao što su legitimna očekivanja i pravna sigurnost, kako bi spriječili povrat nespojive potpore koja im je nezakonito dodijeljena. Slijedom toga, Komisija smatra da ništa ne sprečava primjenu članka 16. stavka 1. Uredbe (EU) 2015/1589. Nijedno opće načelo prava Unije ne sprečava povrat nezakonite i nespojive potpore utvrđene u okviru ove Odluke.

(222) Komisija stoga zaključuje da su češka tijela dužna poduzeti sve primjerene mjere za povrat potpore koja je već isplaćena velikim poduzećima kako bi se uspostavila gospodarska situacija u kojoj bi se korisnici nalazili da im nezakonita i nespojiva potpora nije dodijeljena.

(223) Češka tijela moraju osigurati povrat iznosa potpore navedenih u pojedinačnim odlukama o dodjeli potpore korisnicima ([73]) koji su u trenutku dodjele potpore bili velika poduzeća u smislu definicije iz Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014, uključujući kamate na iznos povrata. Kamate se moraju obračunati od datuma kad je predmetna potpora stavljena na raspolaganje korisniku do datuma njezina stvarnog povrata, u skladu s poglavljem V. Uredbe Komisije (EZ) br. 794/2004 ([74]), kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2015/2282 ([75]).

(224) Kad je riječ o korisnicima na koje se odnosi obveza povrata, iako su neki korisnici već utvrđeni, ne može se isključiti da bi se obveza povrata mogla odnositi i na druge korisnike. Stoga Komisija poziva češka tijela da provedu ovu Odluku i osiguraju povrat nezakonite i nespojive potpore od svih korisnika koji u trenutku dodjele potpore nisu ispunjavali uvjete iz definicije MSP-a iz Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014,

([70]) Presuda od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 106.
([71]) Vidjeti na primjer presudu od 13. lipnja 2000., EPAC/Komisija, spojeni predmeti T-204/97 i T-270/97, EU:T:2000:148.
([72]) Presuda od 5. ožujka 2019., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, t. 98.
([73]) Češka tijela su u odlukama o povratu navela iznose potpore u nastavku koje je potrebno vratiti. Komisija podsjeća na to da će se, u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2015/1589, ti iznosi potpore morati ponovno izračunati kako bi uključivali kamatu koja se naplaćuje počevši od datuma kad je nezakonita potpora stavljena na raspolaganje korisniku do datuma povrata njezina iznosa.
POMONA Těšetice: 1 400 000 CZK (60 000 EUR),
ÚSOVSKO EKO: 1 000 000 CZK (43 000 EUR),
ÚSOVSKO AGRO: 4 700 000 CZK (200 400 EUR),
SADY CZ: 2 100 000 CZK (80 200 EUR),
RBQ SADY: 11 331 000 CZK (483 000 EUR),
M+A+J: 260 000 CZK (11 000 EUR),
Lužanská Zemědělská: 2 830 000 CZK (120 600 EUR).
([74]) Uredba Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ (SL L 140, 30.4.2004., str. 1.).
([75]) Uredba Komisije (EU) 2015/2282 od 27. studenoga 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 794/2004 o obrascima prijava i obrascima o podacima (SL L 325, 10.12.2015., str. 1.).

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Mjere za restrukturiranje voćnjaka i za izgradnju sustava za navodnjavanje kapanjem u voćnjacima, nasadima hmelja, vinogradima i rasadnicima, koje je Češka nezakonito provela u korist velikih poduzeća koja se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom kao korisnika potpore prije obavijesti o Odluci C(2021) 41 final, u suprotnosti su s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a i čine državnu potporu u obliku dva programa.

Članak 2.

Državna potpora iz članka 1. koju je Češka nezakonito provela i time prekršila članak 108. stavak 3. UFEU-a nespojiva je s unutarnjim tržištem.

Članak 3.

1. Češka je dužna od velikih poduzeća koja su korisnici potpore zatražiti povrat nespojive potpore iz članka 1.

2. Na iznose koji se moraju vratiti obračunavaju se kamate od datuma kad su stavljeni na raspolaganje velikim poduzećima koja su korisnici potpore do datuma njihova stvarnog povrata.

3. Kamate se obračunavaju na temelju složenog kamatnog računa u skladu s poglavljem V. Uredbe (EZ) br. 794/2004, kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 271/2008 ([76]).

Članak 4.

1. Povrat potpore iz članka 1. stupa na snagu odmah i odmah proizvodi učinak ([77]).

2. Češka je dužna osigurati da se ova Odluka provede u roku od četiri mjeseca od datuma obavijesti o ovoj Odluci.

Članak 5.

1. U roku od četiri mjeseca od obavijesti o ovoj Odluci Češka je dužna Komisiji dostaviti sljedeće podatke:

   — potpuni popis velikih poduzeća koja su korisnici potpore koja su primila potporu u okviru dva programa iz članka 1.,

   — ukupni iznos (glavnica potpore i kamate na iznos povrata) koji velika poduzeća koja su korisnici potpore moraju vratiti,

   — detaljan opis mjera koje su već poduzete ili se planiraju poduzeti radi postupanja u skladu s ovom Odlukom,

   — dokumentaciju iz koje je vidljivo da je velikim poduzećima koja su korisnici potpore naložen povrat potpore.

2. Češka je dužna obavješćivati Komisiju o napretku u vezi s nacionalnim mjerama poduzetima u cilju provedbe ove Odluke do potpunog povrata potpore iz članka 1. Na jednostavan zahtjev Komisije dužna je odmah dostaviti informacije o već poduzetim ili planiranim mjerama postupanja u skladu s ovom Odlukom. Ujedno je dužna dostaviti detaljne podatke o iznosima potpore i kamata na iznos povrata koje su velika poduzeća koja su korisnici potpore već vratila.

([76]) Uredba Komisije (EZ) br. 271/2008 od 30. siječnja 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 794/2004 o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ-u (SL L 82, 25.3.2008., str. 1.).

([77]) Članak 16. stavak 3. Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589.

Članak 6.

Ova je Odluka upućena Češkoj Republici.

Sastavljeno u Bruxellesu 5. travnja 2024.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Izvršna potpredsjednica